



รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
**The Comparisons of Knowledge and Attitude towards Independent Career
for Third Year Undergraduate Students between State and Private University in
Bangkok.**

โดย

ธันยนันท์ ทองบุญตา

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2549

ISBN 978-974-671-577-5

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนทุนส่งเสริมการวิจัยจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่มีนโยบายสนับสนุนให้อาจารย์ทุกท่านได้มีโอกาสสร้างผลงานด้านวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนและการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านวิจัยมากขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอธิการบดี รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ สามโกเศศ รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและพัฒนา รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณวิภา ทังวงศ์ อาจารย์เกียรติศักดิ์ พาศิยานุกูล และอาจารย์อริยา เลหาสุริโยธิน ที่ให้การส่งเสริมและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการผลิตผลงานทางวิชาการ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย พร้อมกันนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่ คุณแม่ ครอบครัวยุและเพื่อน ๆ ที่เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้วยดีมาโดยตลอด

ธันยนันท์ ทองบุญตา
มกราคม 2551

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมุติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ.....	8
2.1.1 ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ.....	8
2.1.2 ประเภทของการประกอบอาชีพอิสระ.....	9
2.1.3 ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ.....	10
2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	18
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	20
2.2.1 ความหมายของทัศนคติ.....	20
2.2.2 ลักษณะของทัศนคติ.....	21
2.2.3 องค์ประกอบของทัศนคติ.....	21
2.2.4 การเกิดทัศนคติ.....	29
2.2.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	29
2.2.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ.....	30
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	32
2.4 แนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระตามตัวแปรที่ศึกษา.....	34

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	36
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
3.3	การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	37
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.1	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
4.2	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา.....	43
4.3	ทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา.....	49
4.4	การเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษา.....	60
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	66
5.2	อภิปรายผล.....	72
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....		76
ภาคผนวก.....		79
ก.	แบบสอบถาม.....	80
ข.	ประวัติผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสายการเรียน	36
2	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำแนกตามเพศ สถาบันการศึกษาสายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบ อาชีพ และประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน	41
3	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา	43
3.1	จำนวนและร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา จากคะแนนเต็ม 55 คะแนน	47
4	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน	48
5	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งสถาบันแตกต่างกัน	48
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และลำดับ ความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระในด้านต่าง ๆ	49
7	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่าง มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน โดยแยกเป็นรายด้าน	53
8	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านความคิด	54
9	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านความรู้สึก	55
10	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านพฤติกรรม	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	การเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนสายบริหารกับเรียนสายมนุษยศาสตร์ฯ โดยแยกเป็นรายด้าน	57
12	การเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนสายบริหารกับเรียนสายมนุษยศาสตร์ฯ ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน	57
13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีสายการเรียนต่างกันและมีความแตกต่างกันทางด้านความคิด	58
14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีสายการเรียนต่างกันและมีความแตกต่างกันทางด้านความรู้สึกร	59
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีเพศต่างกัน	60
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน	60
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านความคิดที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD	62
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านพฤติกรรมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD	62
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพต่างกัน	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนต่างกัน	64
21	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านความรู้สึกที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD	64
22	การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านพฤติกรรมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD	65

ชื่อเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้วิจัย นางสาวธันยนันท์ ทองบุญตา **สถาบัน** มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวนหน้าการวิจัย **88** หน้า
ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

คำสำคัญ ความรู้ ทัศนคติ อาชีพอิสระ **ลิขสิทธิ์** มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญคือ เพื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ สถาบัน สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามลักษณะถูกผิดและมาตราส่วนประมาณค่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ของมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 สถาบัน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาล 7 สถาบัน ได้แก่ กลุ่มมหาวิทยาลัยปิด คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กลุ่มมหาวิทยาลัยเปิด คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มมหาวิทยาลัยราชมงคล คือ มหาวิทยาลัยราชมงคลเทคโนโลยีและมหาวิทยาลัยเอกชน 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งได้มาด้วยวิธีการจับฉลากและแยกเป็นสายการเรียนบริหารและสายการเรียนมนุษยศาสตร์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามได้ดังนี้ สายการเรียนบริหาร จำนวน 521 คน และสายการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 491 คน รวมทั้งสิ้น 1,012 คน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different) สำหรับการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติใน

การประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยใช้วิธีการทดสอบทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ด้านความรู้ นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลเกือบทุกแห่งมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2. ด้านทัศนคติ นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลเกือบทุกแห่งมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่าของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3. ด้านสายการเรียน นักศึกษาที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4. ตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ เพศ สถาบัน สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบ อาชีพ และประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนที่แตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนแตกต่าง พบว่า เพศ สายการเรียน ไม่มีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วน สถาบัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน มีมีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

Title : The Comparisons of Knowledge and Attitude towards Independent Career for Third Year Undergraduate Students between State and Private University in Bangkok.

Research : Miss Thunyanun Thongboonta **Institute :** Dhurakij Pundit University

Year of Publication : 2007 **Publisher :** Dhurakij Pundit University Printing

Sources : Research Center Dhurakij Pundit University **No. of page :** 88 page

Keyword : คำสำคัญ Knowledge, Attitude, Independent Career

Copyright: Dhurakij Pundit University

Abstract

The main purpose of this research for comparisons of knowledge and attitude and towards independent career for third year undergraduate students between state and private university in Bangkok. For this assumption of this research upon on; status, institution, major and achievement of study. Beside this the experience of students to help their parents to make career and their make experience on make special salary during at study. The assumption as knowledge and attitude towards independent career.

This research methodology is a survey research and its struments are true -false questionnaire and rating scales. The samples which is student on the third year academic year 2007 from Private and State university in Bangkok area total 10 universities. Samples are divided State universities the first group is closing university as ; Thammasat University, Kasetsart University, Srinakharinwirote (Prasarnmit) University, the second group is opening university as ; Ramkhamhaeng University, Rajabhat Group ; Chandrakasem Rajabhat University, Suan Dusit Rajabhat University, Rajamangala Group as ; Rajamangala University of Technology Krungthep, and the last one is private university ; Dhurakij Pundit University, University of the Thai Chamber of Commerce, Sripratum University. The methodology by sampling and divided sample in two groups are the students who study on administrative and social humanities. From sample on administrative among 521. And sample on social humanities among 491. From two group total 1,012 person. The analysis of data by checked on statistic which percentage, mean, standard deviation, and One-way

ANOVA. These findings indicate factors involved with attitude on independent career in thinking, feeling, and behavior between factors by testing in statistics from achievement computer program.

The result of analysis found that the following ;

1. Knowledge part ; The student from almost State Universities they can get the knowledge on independent career more than Private Universities by significance from statistic 0.05 level. By mean that not on hypothesis.

2. Attitude part ; almost State Universities they can get attitude on independent career more than Private Universities involve with thinking, feeling and various behavior by significance from statistic 0.05 level. By mean that not on hypothesis.

3. Major part ; The students who study from Administrative and Humanities and Social Science they have got attitude not difference in independent career. By mean that not on hypothesis.

4. The various factors ; such as status, institution, major, achievement and experience from working job. The career and experience to find out the special salary during study to difference in attitude on independent career on third year from State and Private University this result finding that status and major are not main points in attitude on independent career and not following by hypothesis from institution, achievement and experience to helping the parent on their career during they study so get on attitude in making on dependent career in significance by statistic 0.05 level. By mean hypothesis.

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมืองล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม บุคคลจึงควรปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิถีการดำเนินชีวิตให้เหมาะสม การประกอบอาชีพเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนเพื่อสนองตอบความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล ฉะนั้นอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งฐานะทางเศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียงและความภาคภูมิใจทำให้บุคคลพัฒนาตนไปจนถึงขีดสุดได้

หลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศค่าเงินบาทลอยตัว เมื่อปี พ.ศ.2540 ส่งผลกระทบให้สถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดตัวไปเพราะประสบปัญหาสภาพการขาดทุน สภาพเศรษฐกิจฟองสบู่ในช่วงนั้นนำไปสู่ปัญหาการว่างงานตามมา จากการสำรวจของกองวิจัยตลาดแรงงาน ประจำเดือนเมษายน 2549 พบว่า ความต้องการแรงงานภาคเอกชนผ่านหนังสือพิมพ์มีจำนวนมาก และระดับการศึกษาของแรงงานที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี ไม่จำกัดวุฒิการศึกษาและปวช.- ปวส. ตามลำดับ (กองวิจัยตลาดแรงงาน : 2549) แม้ว่าการจ้างงานยังคงจำนวนมาก หากแต่ยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษาทั่วประเทศได้ ดังนั้นการประกอบอาชีพอิสระและธุรกิจแฟรนไชส์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการว่างงาน อีกทั้งยังสร้างคุณค่าให้กับตนเองและสามารถยกระดับมาตรฐานของคนในสังคมอีกด้วยแต่การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันยังไม่สมบูรณ์พอที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพอิสระได้ บุคคลยังคงขาดความรู้ ในแง่ของแหล่งข้อมูลการศึกษา แหล่งเงินทุน ประสบการณ์ ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นต้น จึงมีผลผลักดันให้มีการแสวงหาการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. 2529 : 83) ประกอบกับค่านิยมของสังคมยังยึดติดกับการประกอบอาชีพที่มีรายได้หรือค่าจ้างประจำ

ส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคล นั่นคือ การมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพนั้น ๆ ทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรมแต่การมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะส่งผลต่อความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจจิรภัทรพิมล (2524 : 115) ได้ศึกษาความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพแพทย์ การช่าง และการสอนเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ และตามทัศนคติของนักศึกษานั้น อาชีพใดที่สังคมต้องการมักเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และ

มีรายได้ดีด้วย นอกจากนี้ตามความเหมาะสมระหว่างลักษณะอาชีพกับเพศ บัณฑิตทางครอบครัว และชั้นปีที่ศึกษา มีอิทธิพลต่อความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาด้วย

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการเลือกประกอบอาชีพเป็นเรื่องใกล้ตัวนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และยังมีเวลา เพียงพอที่จะพัฒนาความรู้เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเลือก ประกอบอาชีพของนักศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน ตลอดจนจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้นักศึกษาได้นำความรู้ ความสามารถที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและเป็น ผู้ประกอบการได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัย รัฐบาลและเอกชน
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของ มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย รัฐบาลและเอกชน
- 2.4 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนสาย บริหารและสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน
- 2.5 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติดังกล่าวระหว่างเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสบการณ์ที่ได้ ช่วยเหลือผู้ประกอบการในการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษ ระหว่างเรียนที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยของ รัฐบาลและเอกชน

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเอกชนมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ มากกว่ามหาวิทยาลัยรัฐบาล
- 3.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเอกชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระดีกว่า มหาวิทยาลัยรัฐบาล
- 3.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนที่เรียนสายบริหารมีทัศนคติที่ดี

ต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษาที่เรียนสายมนุษยศาสตร์

- 3.4 เพศ สถาบัน สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบ อาชีพ และประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนที่แตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนแตกต่าง

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปี 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 สถาบัน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาล 7 สถาบัน และมหาวิทยาลัยเอกชน 3 สถาบัน เก็บข้อมูลสถาบันละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน โดยการเลือกตัวอย่างนักศึกษาแบบกำหนดโควตาตามคณะและมหาวิทยาลัยตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

มหาวิทยาลัย	สายบริหาร	สายมนุษยศาสตร์ฯ	จำนวนทั้งสิ้น
1. เกษตรศาสตร์	50	50	100
2. ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	50	50	100
3. ธรรมศาสตร์	50	50	100
4. รามคำแหง	50	50	100
5. เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ	50	50	100
6. ราชภัฏสวนดุสิต	50	50	100
7. ราชภัฏจันทรเกษม	50	50	100
8. ธุรกิจบัณฑิตย์	50	50	100
9. หอการค้าไทย	50	50	100
10. ศรีปทุม	50	50	100
รวมทั้งสิ้น	500	500	1,000

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ทักษะคิดในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกด้านแนวโน้มของการกระทำ

4.2.2 ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจขั้นตอนในการประกอบอาชีพอิสระ และเทคนิควิธีการประกอบอาชีพอิสระ

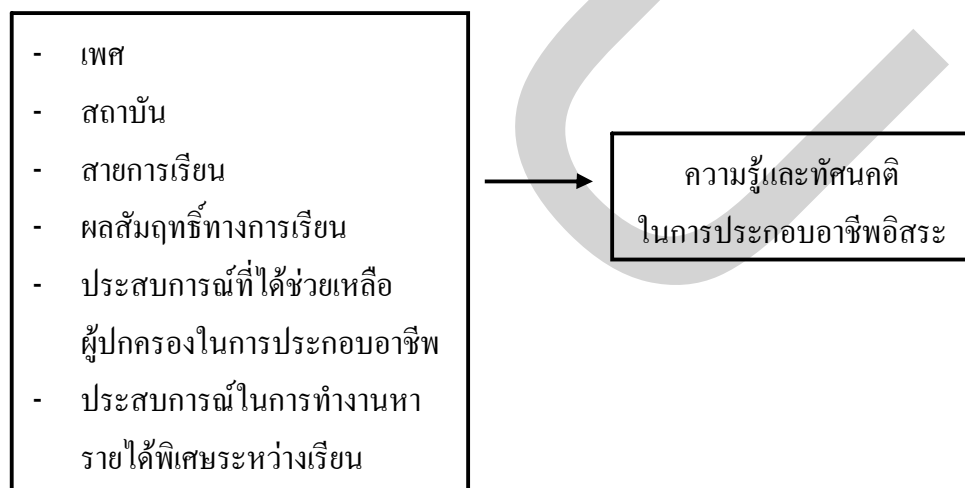
4.2.3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะคิดในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ เพศ สถาบัน สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ประกอบการในการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ในการทำงาน รายได้พิเศษระหว่างเรียน

5. กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกอบอาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว อันได้แก่ ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจ ขั้นตอนในการประกอบอาชีพอิสระ และเทคนิควิธีการประกอบอาชีพอิสระ

2. ทักษะคติในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อการประกอบอาชีพอิสระซึ่งอาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ และทักษะคติสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งส่งผลใน 3 ด้าน คือ ด้านตนเองและครอบครัว ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

2.1 ด้านตนเองและครอบครัว หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อผลที่ได้รับจากการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่จะเกิดแก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงวิถีของการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว

2.2 ด้านสังคม หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อผลที่ได้รับจากการเลือกประกอบอาชีพอิสระทางสังคมซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางสังคมของตนเอง ภายใต้การเลือกประกอบอาชีพอิสระ

2.3 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลต่อผลที่ได้รับจากการเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงสภาพรายได้ทางเศรษฐกิจของตนเอง ภายใต้การเลือกประกอบอาชีพอิสระ

3. การประกอบอาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง การที่บุคคลผู้ประกอบอาชีพสามารถหารายได้เองโดยไม่ต้องมีนายจ้าง และไม่อยู่ในฐานะลูกจ้างไม่ได้รับค่าจ้างจากผู้อื่นในลักษณะของเงินเดือน หรือค่าแรงประจำ หรือการที่บุคคลเป็นเจ้าของกิจการเองทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งรับผิดชอบต่อการดำเนินการบริหารทั้งในส่วนกำไรหรือขาดทุนแต่เพียงผู้เดียว ไม่ว่าจะกิจการจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่

4. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ปีการศึกษา 2550

5. มหาวิทยาลัย หมายถึง สถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

5.1 มหาวิทยาลัยรัฐบาล หมายถึง สถาบันการศึกษาในกำกับดูแลของรัฐบาล ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยปิด มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชชมงคล

5.1.1 มหาวิทยาลัยปิด หมายถึง มหาวิทยาลัยดั้งเดิมที่ผู้เรียนจะต้องสอบ เอนทรานซ์เพื่อเข้าไปเรียน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น

5.1.2 มหาวิทยาลัยเปิด หมายถึง มหาวิทยาลัยที่ไม่ต้องมีการสอบแข่งขัน เพื่อเข้าเรียน ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5.1.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง มหาวิทยาลัยในกลุ่มสถาบันราชภัฏ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

5.1.4 มหาวิทยาลัยราชมงคล หมายถึง มหาวิทยาลัยในกลุ่มราชมงคล ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชมงคลเทคนิคกรุงเทพ

5.2 มหาวิทยาลัยเอกชน หมายถึง สถาบันการศึกษาในกำกับดูแลของสำนักงาน การศึกษาเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัย ศรีปทุม เป็นต้น

6. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง กลุ่มสาขาวิชาที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษาใช้เป็นแนวทางแบ่งตามแบบของระบบการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มี 10 กลุ่มสาขาวิชา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเพียง 2 กลุ่มสาขาวิชา ที่ทุกสถาบันการศึกษาทำการเปิดสอน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

6.1 กลุ่มสาขาวิชาบริหาร ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ และสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ซึ่งเป็นกลุ่มสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนควบคู่ทั้งการ ใช้ภาษา การสื่อสาร การให้เหตุผล วิเคราะห์ วิจัยและการใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ การคำนวณ ตัวเลขต่าง ๆ โดยเน้นแนวความคิดในเชิงธุรกิจ การดำเนินการและการจัดการทางธุรกิจ

6.2 สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มสาขาวิชาที่ จัดการเรียนการสอนในด้านภาษา การสื่อสาร การให้เหตุผล การวิเคราะห์ วิจัย มนุษยสัมพันธ์ การเข้าสังคม เน้นการใช้ความคิดเชิงจินตนาการท่องจำและการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เพื่อทราบความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน สำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาที่มีลักษณะเสริมสร้างทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เกิดประโยชน์ต่อการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน

7.2 เพื่อทราบความสัมพันธ์ของความรู้และทัศนคติว่ามีผลต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา สำหรับเป็นแนวทางในการป้อนข้อมูลความรู้ในการประกอบอิสระแก่นักศึกษา

7.3 เพื่อทราบความแตกต่างเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน สำหรับเป็นแนวทางในการสร้างเสริมทัศนคติที่เป็นเอกลักษณ์ในด้านการประกอบอาชีพแก่นักศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและ เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รวบรวมตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ
 - 1.1 ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.2 ประเภทของการประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.3 ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 2.1 ความหมายของทัศนคติ
 - 2.2 ลักษณะของทัศนคติ
 - 2.3 องค์ประกอบของทัศนคติ
 - 2.4 การเกิดทัศนคติ
 - 2.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
 - 2.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ
4. แนวความคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระตามตัวแปรที่ศึกษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ

1.1. ความหมายของอาชีพอิสระ

การประกอบอาชีพอิสระ มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การประกอบอาชีพอิสระ หรือการประกอบอาชีพส่วนตัว ดังต่อไปนี้

สมพงษ์ พรหมบุญ (2535 : 1) ได้ให้ความหมาย การประกอบอาชีพอิสระ ว่า อาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการเองเป็นนายของตนเอง ทั้งนี้กิจการอาจจะเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถและทุนทรัพย์

สุชาติ โชติช่วง (2542 : 10) ได้ให้ความหมาย อาชีพอิสระ หรืออาชีพส่วนตัว หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพได้ตั้งตัวเองเป็นผู้ประกอบการโดยไม่มีนายจ้าง อาจเป็นกิจการในลักษณะครอบครัว หรือการรวมหุ้นกับญาติพี่น้องมีการบริหารจัดการกันเองรับผิดชอบต่อการเสี่ยงการขาดทุนล้มเหลว ทางธุรกิจด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการเอง ซึ่งลักษณะของ กิจการอาจจะลงทุนเพียงคนเดียวหรือหุ้นกับญาติพี่น้องก็ได้ และขนาดของกิจการจะเล็กหรือใหญ่ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรวบรวมทุน

1.2 ประเภทของอาชีพอิสระ

ทพวงมหาวิทยาลัย (2526 : 23) จัดผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่น สำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายอุปกรณ์ทางการเกษตร และขายเครื่องสำอาง
2. ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย รับซ่อมผ้า ซัбрดส่งผู้โดยสาร รับซ่อมจักรยาน และมอเตอร์ไซด์
3. ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา และกรีดยาง

สัญญา จิตตานนท์ (2527 : 16) ได้แบ่ง อาชีพอิสระ ตามระดับการใช้ความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่มอาชีพ คือ

1. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ ในระดับปริญญา อนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร ทนายความ ผู้ตรวจสอบบัญชี และครูอาจารย์ เป็นต้น
2. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ ในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดเสื้อ ตัดผม เสริมสวย เย็บหนัง เป็นต้น
3. กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือความรู้วิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ประกอบ การค้าของชำ ค้าข้าวแกง ค้าผลไม้ ค้าหนังสือต่าง ๆ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หาบแร่ แฝงลอย ขับริดแท็กซี่ ตลอดจนเป็นผู้ที่รับสินค้ามาขายเอง เป็นต้น

กรมวิชาการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระ ได้ดังนี้ ด้าน อุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพาณิชยกรรม และด้านศิลปหัตถกรรม

ประดิษฐ์ ชาสสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2531 : 82-102) แบ่งการประกอบอาชีพอิสระอย่างกว้าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. สาขาเศรษฐกิจที่เป็นระบบ (formal sector) เช่น การประกอบอาชีพแพทย์ พยาบาล หนายความ สถาปัตยกรรม และช่างประเภทต่าง ๆ
2. สาขาเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ (informal sector) เช่น หาบเร่ แผงลอย ขายอาหาร บริการด้านต่าง ๆ เป็นต้น

อาชีพอิสระ เป็นอาชีพส่วนตัวหรือการประกอบธุรกิจด้วยตนเอง สร้างงานขึ้นมาเองจากความรู้หลาย ๆ แขนง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพาณิชย์กรรม และด้านศิลปหัตถกรรม ทั้งนี้การจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะความรู้ ประสบการณ์ และระดับของความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันไปตามสาขาอาชีพที่ได้เรียนรู้มา

ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ

ความรู้ ได้มีผู้แสดงข้อคิดเห็นและให้ความหมายของคำว่า ความรู้ไว้ต่าง ๆ ดังนี้

วินัย ตรีไพชยนต์ศักดิ์ (2536 : 11) ได้กล่าวว่า ความรู้ เป็นความสามารถในการจำและเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบมา และสามารถแสดงเป็นพฤติกรรมโดยบอกหรืออธิบายได้

พรชัย ไชยเสนา (2540 : 15) ได้กล่าวว่า ความรู้ คือ สิ่งที่มีมนุษย์ได้มาหลังจากที่มีการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และสามารถแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาได้เช่น สามารถจำและอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องซึ่งถือว่าเกิดความรู้แล้ว

สุชาติ ไชติช่วง (2542 : 24) ได้กล่าวว่า ความรู้และทักษะของการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความสามารถในการใช้ในเรื่องที่มีมนุษย์ได้มาหลังจากที่มีการเรียนรู้ในอาชีพอิสระ และสามารถใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายมาใช้ในการปฏิบัติงาน แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาได้

สรุปได้ว่า ความรู้ของการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ เรียนรู้ ตลอดจนเก็บเกี่ยวทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพอิสระ

ในการประกอบอาชีพอิสระนั้นผู้ประกอบการต้องใช้ความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษาหาความรู้และจากประสบการณ์ รวมทั้งคุณลักษณะที่มีอยู่ในตนเอง และปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจำเป็นต้องรู้วิชาชีพและวิชาการสนับสนุนหลายด้าน คือ มีทักษะมีความรอบรู้ต่าง ๆ ไม่อย่างนั้นคงไม่กล้าไปเสี่ยงต่อความล้มเหลว ซึ่งความรู้และทักษะที่ใช้ในการประกอบ

อาชีพอิสระให้ประสบผลสำเร็จซึ่งจะต้องมีทักษะ 3 ด้าน คือ ความรู้และทักษะด้านธุรกิจหรือการจัดการ ความรู้และทักษะด้านการเป็นผู้ประกอบการ (เก้าแก่) ความรู้และทักษะด้านเทคนิค (ชนะเลิศการ. 2534 : 10)

ความรู้และทักษะด้านการจัดการ

ในการดำเนินกิจการเป็นผู้ประกอบการแล้ว นอกเหนือจากมีความพร้อมทางสถานภาพแล้ว ผู้ประกอบการจะต้องมีความพร้อมทางด้านการใช้ความรู้และทักษะด้านการจัดการ หมายถึง การใช้ความรู้และทักษะที่มีในตัวของผู้ประกอบการเพื่อการบริหารงานทั่วไปใน 4 ด้านที่จะส่งผลต่อผลสำเร็จของกิจการที่ดำเนิน อันได้แก่

1. การจัดด้านการตลาด การตลาดมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจทุกประเภทเพราะผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้า ต้องดำเนินการให้สินค้าเปลี่ยนมือไปถึงผู้บริโภคอย่างกว้างขวางโดยสะดวกรวดเร็วและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้ดำเนินการธุรกิจต้องมีความรู้และทักษะการตลาดเป็นอย่างดี ซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการประกอบกิจการได้ ในการบริหารการตลาดจึงต้องใช้ความรู้ และทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวิจัยตลาด การวางแผนการให้บริการ การส่งเสริมการให้บริการ การจัดการให้บริการ การรวบรวมข้อมูลการตลาด เป็นต้น

2. การจัดการด้านการเงิน ได้แก่ ปัจจัยในการประกอบธุรกิจอย่างหนึ่ง คือ การเงิน เพราะการเงินดีมีสภาพคล่องจะช่วยทำให้การดำเนินการทางธุรกิจเป็นไปด้วยดี และเจริญก้าวหน้าสามารถขยายกิจการได้กว้างขวางออกไปได้ การบริการเงินจึงเป็นเรื่องสำคัญในการประกอบธุรกิจ และเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ประกอบการ ที่จะต้องตัดสินใจในการจัดสรรเงินให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพ และความมั่นคงของธุรกิจ ผู้บริหารการเงินต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องมือ อุปกรณ์ ของใช้ถาวรควรเป็นเงินทุนระยะยาว มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 5 ปี ส่วนการใช้จ่ายในระยะสั้น เช่น วัสดุอุปกรณ์ของใช้ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ค่าจ้างเงินเดือน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ควรจะเป็นเงินทุนในระยะสั้นมีกำหนดจ่ายคืนภายในระยะเวลา 1 ปี เป็นต้น สามารถสรุปการใช้ความรู้และทักษะการจัดการด้านการเงิน ได้แก่ แหล่งที่มาของเงินทุนในระยะสั้น และแหล่งเงินทุนในระยะยาว การบริหารการเงินระยะสั้น และการบริหารการเงินระยะยาว การรักษาสภาพคล่องทางการเงิน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เอกสารทางธุรกิจ และเอกสารทางการเงิน เป็นต้น

3. การจัดการด้านวัตถุดิบ หรือสินค้าคงคลัง มีความสำคัญในการควบคุมสินค้า และวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการให้บริการลูกค้า ทำให้ทราบถึงผลของการประกอบธุรกิจว่ากิจการดำเนินไป

ได้ผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งในการดำเนินการจัดการด้านนี้ ได้แก่ การแสดงรายละเอียดของชิ้นส่วน การสั่งซื้อ การเก็บดูแลรักษา การตรวจสอบจำนวน และการซื้อมาทดแทน เป็นต้น

4. การจัดการด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดการหรือการบริหารที่มีความเกี่ยวข้องกับคน ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องใช้ความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะของงาน การกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาปฏิบัติงาน การพัฒนา การเพิ่มทักษะ การรักษาบุคลากรด้วยสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน การจัดสวัสดิการ การจัดบันทึกการทำงาน จัดประเมินผลการทำงาน และการนิเทศงานภายในสถานประกอบการ เป็นต้น

ความรู้และทักษะทางด้านความเป็นผู้ประกอบการ

การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเป็นทั้งศาสตร์ (science) และทั้งศิลปะ (art) นั่นคือ การประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการธุรกิจและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้อย่างมีศิลปะมีความเชี่ยวชาญ และบุคคลที่ประกอบอาชีพธุรกิจต้องทำงานในหน้าที่หลายอย่างดังนี้ (สมคิด บางโม. 2532 : 6 - 8)

1. จัดซื้อหรือรวบรวมสินค้าไว้บริการลูกค้า
2. ขายสินค้าหรือบริการ จะต้องรู้การตั้งดูลูกค้าให้มาซื้อสินค้าและบริการ
3. เก็บรักษาสินค้า นั่นคือ จะต้องมีย่านค้า เลือกทำเลได้ถูกต้องหรือมีโกดังเก็บสินค้า ตลอดจนบริหารสำนักงานให้มีประสิทธิภาพ
4. จัดการเงิน ต้องออมเงินไว้ทำทุน รู้เรื่องเงินทุน รู้จักเก็บเงิน
5. อาจต้องปล่อยเครดิต คือ ไม่ใช่ขายแต่เงินสดอย่างเดียว อาจทำให้เสียลูกค้าได้ หรือถ้าปล่อยเครดิตไม่ดีอาจสูญเสียได้เช่นเดียวกัน
6. จะต้องทำบัญชีเกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย รายละเอียดของรายรับ รายจ่ายแต่ละประเภท ธุรกิจบางประเภทกฎหมายบังคับให้ต้องทำบัญชี
7. จ้างคนงาน จะต้องรู้จักเลือกคนงานรับเข้าทำงาน ควบคุมดูแลให้เขาทำงานอย่างเต็มที่คุ้มกับค่าจ้างที่ได้รับ
8. ใช้บริการธุรกิจอื่น ๆ เช่น ธนาคาร การขนส่ง ประกันภัย หนายความ เป็นต้น
9. ใช้บริการของรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน ให้หน่วยงานของรัฐช่วยในกรณีพิพาทแรงงาน รัฐบาลช่วยคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ตำรวจช่วยรักษาความปลอดภัย

คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลสำเร็จอาชีพอิสระ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ (2535 : 11) กล่าวว่า คุณลักษณะของบุคคลมีผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการประกอบอาชีพ และงานในวิจัยของวอร์ด (Ward. 1986) แสดงให้เห็นว่าในการประกอบอาชีพนั้นคนที่ประสบความสำเร็จมากกว่าคนที่ประสบความสำเร็จน้อยมีคุณลักษณะและมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน และผลงานวิจัยของนิโคล (Nicol. 1988) พบว่า บุคลิกภาพสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 96) ได้ศึกษา คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้ประกอบการ พบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการ เป็นดังนี้

1. มีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล
2. มีความสามารถในการคิดค้นประดิษฐ์
3. มีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ
4. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
5. เป็นคนมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
6. มีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน
7. มีความเป็นผู้นำ

จากการวิจัยของวิบบิน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ . 2535 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Wibben. 1998) ซึ่งศึกษาผู้ประกอบการสตรี จำนวน 151 คน ในโอคลาโฮมา พบว่า สมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ
2. ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า
3. ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนเบื้องต้นในการเริ่มทำธุรกิจ
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารเวลา และการปฏิบัติงาน
5. ความสามารถในการประเมินทักษะ ความรู้ และความสามารถของบุคคล
6. ความสามารถในการใช้ทักษะในการเขียนและการพูดเพื่อสื่อความหมาย
7. ตระหนักในปัจจัยที่เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

จากเอกสารประกอบคำบรรยายการจัดตั้งศูนย์บริการของดิเรก ชูวิเชียร (2537 : 8) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ไว้ดังนี้

1. จงระลึกเสมอว่าหน้าที่ คือการให้บริการลูกค้า
2. ปฏิบัติต่อลูกค้าทุกคนด้วยความสุภาพ และอ่อนโยน
3. ให้เกียรติยกย่องลูกค้าทุกคน พึงระลึกเสมอว่าลูกค้า คือ ผู้มีอุปการคุณ

4. ปฏิบัติต่อลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และความยุติธรรม
5. ติดตามผลการให้บริการลูกค้า ให้บริการอย่างรวดเร็วและมีความตรงต่อเวลา
6. แสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามหาทางแก้ไขจุดผิดพลาด
7. ให้คำแนะนำปรึกษากับลูกค้าอย่างถูกต้องและมีเหตุผล
8. เชื่อเชิญลูกค้า และให้ความเป็นกันเอง
9. รายงานผลการให้บริการให้ลูกค้าได้รับทราบ
10. กล่าวคำขอบคุณลูกค้า

สิ่งที่ลูกค้ามีความต้องการ

1. การต้อนรับที่อบอุ่น
2. มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน
3. กิริยาท่าทางที่น่าเคารพเชื่อถือ
4. ความสุภาพอ่อนโยน
5. ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นกันเอง
6. ได้รับการปฏิบัติด้วยความเสมอภาค
7. เห็นเวลาของลูกค้ามีค่า

เฉลียว สุวรรณกิตติ (2530 : 30) ได้สรุปไว้ว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวที่ประสบความสำเร็จ จะมีคุณสมบัติเฉพาะตัวดังนี้

1. ต้องเป็นคนที่สามารถทนทำงานหนักได้เกิดกว่าบุคคลปกติ
2. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมุ่งมั่นที่จะทำอะไรให้ได้
4. ในการประกอบกิจการใด ๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูงไว้เสมอ (แต่สามารถปฏิบัติได้)
5. ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
6. เห็นคุณค่าของเงิน
7. มีพลังในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมถอย
8. ไม่ใช่คนเสี่ยงแบบหลับตาเสี่ยง และเป็นนักเก็งอนาคตที่มีความสามารถ
9. รู้จักใช้ความผิดแต่หนหลังเป็นบทเรียน
10. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
11. มีความคิดริเริ่มและกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่าง ๆ เหล่านั้น
12. รู้จักใช้ทรัพยากรที่จำกัดได้อย่างเป็นประโยชน์
13. ในการทำงานชอบตั้งเกณฑ์ที่สูงเอาไว้

จากการศึกษารายการนี้ของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระในภาค พาณิชยกรรมและบริการ จำนวน 15 ราย ของกองวิจัยการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการศึกษา แห่งชาติ พบว่า มีปัจจัยอยู่ 3 ประการ ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จในการ ดำเนินงานปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 93 - 109)

1. ปัจจัยพื้นฐาน หรือคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพอิสระ ปัจจัยด้านนี้ประกอบด้วย

1.1 ความขยันอดทน ทำงานประเภทหนักเอาเบาสู้ ไม่ทอดทิ้งในการทำงาน

1.2 ประหยัด

1.3 ฉลาดมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่ม รู้ทันคน ทันเหตุการณ์ มองการณ์ไกล

1.4 ซื่อสัตย์และมีคุณธรรม

1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งประกอบด้วย

ก. พุดจาไพเราะ พุดจาเก่ง พุดดี

ข. การมีสังเกตดี สามารถคบค้าสมาคมได้กับคนทุกชั้น

ค. มีความสามารถร่วมงานกับคนอื่นและการบำรุงรักษาบุคลากร

1.6 มีสุขภาพดี

1.7 ความสามารถและความถนัดงานอาชีพ มีความรู้และความถนัดในงานที่ทำ

1.8 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำอยู่

1.9 ตรงต่อเวลาในการนัดหมาย

1.10 ใฝ่หาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2. ปัจจัยเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านนี้ประกอบด้วย

2.1 ทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการอยู่ในทำเลที่เหมาะสม

2.2 ครอบครัว มีส่วนช่วยสนับสนุนดังนี้

ก. เป็นกำลังใจหรือแรงผลักดันทำให้ตั้งใจประกอบอาชีพให้มีฐานะมั่นคง

ข. คนในครอบครัวช่วยเหลือกิจการอยู่เบื้องหลัง

2.3 เพื่อนฝูง

2.4 มีสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ

3. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเฉพาะกรณี ปัจจัยด้านนี้ประกอบด้วย

3.1 ความต้องการที่จะหนีจากสังคมเก่าซึ่งมีความยากจน ไปสู่สังคมใหม่ที่ดีกว่า

3.2 ความต้องการที่จะให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

3.3 ความต้องการที่จะวางรากฐานครอบครัวให้มั่นคง เพื่อบุตรภรรยาจะได้ไม่ต้องลำบากเหมือนตนเองเคยประสบมาแล้ว

ความรู้และทักษะด้านความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การใช้คุณสมบัติหรือสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ในการบริหารงานในกิจการให้ลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ความรู้และทักษะด้านความเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่

1. ความรู้และทักษะทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ
2. ความรู้และทักษะเกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า
3. ความรู้และทักษะเกี่ยวกับขั้นตอนเบื้องต้นในการเริ่มทำธุรกิจ
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารเวลาและการปฏิบัติงาน
5. ความสามารถในการประเมินทักษะ ความรู้ และความสามารถของบุคคล
6. ความสามารถในการใช้ทักษะในการเขียนและการพูดเพื่อสื่อความหมาย
7. ตระหนักในปัจจัยที่เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

ความรู้และทักษะทางด้านเทคนิควิธีการ

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2534 : 27 – 29) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจอาชีพที่เป็นไปได้ พบว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการประกอบอาชีพอิสระขึ้นอยู่กับสมรรถภาพหรือความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินกิจการนั้น ๆ เองเป็นสำคัญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สมรรถภาพด้านเทคนิคอาชีพ และสมรรถภาพด้านเทคนิคจัดการ ดังต่อไปนี้

1. สมรรถภาพด้านเทคนิคอาชีพ หมายถึง ความสามารถ ความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม นิสัย ตลอดจนทักษะความชำนาญงาน ทั้งในด้านทฤษฎีปฏิบัติเกี่ยวกับการระบุ และการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในอาชีพหนึ่ง ๆ อันได้แก่ ทางเลือกของแหล่งจำหน่ายและวิธีการจำหน่ายผลผลิต ทางเลือกทางด้านลักษณะด้านผลผลิตเชิงปริมาณและคุณภาพ ทางเลือกด้านระบบการผลิตที่เหมาะสม และทางเลือกด้านปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจเลือกดำเนินการแบบใดแบบหนึ่ง ตามแนวการตัดสินใจซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อสมรรถภาพด้านเทคนิคการจัดการต่อไป

1.1 การระบุและกำหนดทางเลือกด้านแหล่งจำหน่าย และวิธีการจำหน่ายผลผลิต คือ ความสามารถในการระบุ และกำหนดแหล่งจำหน่าย และวิธีการจำหน่ายสินค้าหรือบริการที่ถูกต้องเหมาะสมกับประเภทของสินค้าและบริการนั้น ๆ ได้อย่างกว้างขวางพอสมควรเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เช่น ถ้าต้องการจำหน่ายแบบซูเปอร์มาร์เก็ตก็ต้องกำหนดแหล่งจำหน่ายในเขตชุมชนเมืองใหญ่ ญ จุดต่าง ๆ ของเมือง และรู้วิธีการจำหน่ายแบบโน้มน้าวจิตใจและให้อิสระ

ในการเลือกแก่ลูกค้าหลายวิธี เป็นต้น

1.2 การระบุและกำหนดทางเลือกด้านลักษณะของผลผลิตเชิงปริมาณและคุณภาพ คือ การมีความสามารถที่จะระบุ และกำหนดทางเลือกด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิตได้อย่างกว้างขวางสำหรับประเภทของผลผลิตนั้น เช่น สามารถระบุการผลิตด้านการนอมอาหารให้มีคุณภาพที่ดีหลายระดับคุณภาพ มีรสอร่อยหลายแบบและเก็บไว้ได้เป็นเวลานานโดยไม่สูญเสียคุณค่าอาหาร เป็นระยะเวลาต่างกัน เป็นต้น

1.3 การระบุกำหนดทางเลือกด้านระบบการผลิตที่เหมาะสม สำหรับแต่ละทางเลือกด้านผลผลิต คือ การมีความสามารถที่จะกำหนดจัดตั้งระบบการผลิตและการขายที่ครบวงจร ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การลงมือผลิตและจัดจำหน่ายโดยกำหนดเป็นระบบต่าง ๆ เป็นทางเลือกที่สามารถเลือกมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เช่น สถานที่ตั้งกิจการมีที่ใดให้เลือกบ้าง ที่พนักงานมีที่ใดให้เลือกบ้าง เครื่องจักรเครื่องมือมีที่ใดให้เลือกบ้าง เป็นต้น

1.4 การระบุการกำหนดทางเลือกด้านปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมกับทางเลือกอื่นด้านระบบการผลิตและผลผลิต คือ การมีความสามารถที่จะกำหนดปัจจัยในด้านกำลังคน เงินทุน สถานที่ เวลาและวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ให้เหมาะสมกับระบบการผลิตที่เลือกไว้แล้ว คือ สามารถผลิตได้ตรงตามปริมาณและคุณภาพที่ต้องการ และสอดคล้องกับวิธีการผลิตที่เลือกไว้แล้ว เช่น การผลิตของที่ระลึกจากวัสดุพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ เลือกใช้คนในหมู่บ้านที่มีความชำนาญและคุ้นเคยกับการประดิษฐ์วัสดุพื้นบ้านดังกล่าว

2. สมรรถภาพทางด้านเทคนิคการจัดการ หมายถึง ความสามารถความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม นิสัย ตลอดจนทักษะความชำนาญงานทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจการใช้เกณฑ์ดังกล่าวเพื่อให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมายทั้งในด้านผลกำไรที่ดี ด้านชื่อเสียง ความไว้วางใจลูกค้า ด้านสวัสดิภาพ ความมั่นคงของตนเองและผู้ร่วมงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมและบทบาทที่ดีในการพัฒนาสังคมโดยรวม ทั้งนี้ประกอบด้วยตัดสินใจเลือกทางเลือกด้านต่าง ๆ

2.1 การตัดสินใจเลือกทางเลือกด้านแหล่งจำหน่ายและวิธีการจำหน่ายผลผลิต คือ ความสามารถสร้างเกณฑ์ใช้เกณฑ์ตัดสินใจที่เหมาะสม เพื่อเลือกทางเลือกแหล่งจำหน่ายสินค้าและวิธีการจำหน่ายผลผลิต เช่น การตัดสินใจว่าจะจำหน่ายสินค้าให้แก่ลูกค้ากลุ่มใดเป็นสำคัญหรือการตัดสินใจเลือกวิธีการจำหน่ายสินค้าโดยตั้งอยู่กับที่ หรือนำใส่รถบรรทุกไปบริการขายถึงตัวลูกค้าในหมู่บ้านชนบท เป็นต้น

2.2 การระบุกำหนดทางเลือกด้านลักษณะของผลผลิตเชิงปริมาณและคุณภาพ คือ การมีความสามารถที่สร้างเกณฑ์ การใช้เกณฑ์ตัดสินใจที่เหมาะสม เพื่อเลือกทางเลือกด้านผลผลิต

เชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น การตัดสินใจผลิตสินค้าที่มีคุณภาพระดับหนึ่ง ซึ่งเหมาะสมกับระดับความต้องการของผู้ซื้อ เช่น การปลูกตึกแถวทาวน์เฮ้าส์จำนวนมากสำหรับลูกค้าที่เป็นคนชั้นกลางหรือฐานะไม่ร่ำรวย และปลูกบ้านหลังใหญ่ตกแต่งทันสมัยสำหรับลูกค้า ที่เป็นเศรษฐีร่ำรวยจำนวนไม่มากนัก เป็นต้น

2.3 การตัดสินใจเลือกด้านระบบการผลิตที่เหมาะสมกับแต่ละทางเลือกด้านผลผลิตคือ การมีความสามารถสร้างเกณฑ์ และใช้เกณฑ์การตัดสินใจที่เหมาะสม ในการเลือกระบบการผลิตที่สอดคล้องกับทางเลือกผลผลิตที่เลือกแล้ว เช่น การตัดสินใจใช้ระบบการผลิตในการทำเกษตรแบบดั้งเดิมโดยใช้แรงงานสัตว์เพื่อจุดประสงค์ในการทำเกษตรแบบผสมผสานให้ครบวงจรเพื่อการพึ่งตนเองและรักษาสภาพนิเวศวิทยา หรือการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรใหม่ โดยใช้เครื่องจักรกลเพื่อจุดประสงค์ผลิตพืชเฉพาะอย่างเพื่อการส่งสินค้าออกหรือเพื่อป้องกันโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.4 การตัดสินใจเลือกด้านปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมกับทางเลือกอื่น ด้านระบบการผลิตและผลผลิตที่เลือกแล้ว คือ การมีความสามารถสร้างเกณฑ์ ใช้เกณฑ์ตัดสินใจที่เหมาะสมในการเลือกปัจจัยการผลิตด้านคน เงินทุน สถานที่ เวลา และวัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ตลอดจนวิธีการบริหารทรัพยากรเหล่านั้นให้สอดคล้องกับผลผลิตและระบบการผลิตที่กำหนดเรื่องไว้

การประกอบอาชีพอิสระของผู้ประกอบการที่จะประสบผลสำเร็จได้ นอกจากมีความรู้และทักษะในด้านการจัดการทรัพยากรในด้านต่าง ๆ แล้ว จะต้องมีความเป็นผู้ประกอบการ หรือจะต้องมีคุณลักษณะเป็นผู้ประกอบการเหล่านี้ในข้างต้นแล้ว ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้และทักษะด้านเทคนิคด้วย นั่นคือ การใช้ความรู้และทักษะด้านเทคนิคเพื่อดำเนินกิจการด้วยความรู้และทักษะด้านเทคนิคสรุปได้ 2 ด้าน คือ ด้านเทคนิคอาชีพ ได้แก่ ความสามารถ ความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม นิสัย ทักษะความชำนาญงาน ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในอาชีพ และด้านเทคนิคการจัดการ ได้แก่ ความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม นิสัย ทักษะ ความชำนาญงาน ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระนี้ ได้ประมวลจากนักธุรกิจและนักวิชาการที่ได้ทำการศึกษาถึงการเข้าสู่อาชีพธุรกิจ ดังต่อไปนี้

เชลียว บูรวัภคตี (2527 : 185 - 178) กล่าวว่าแนวโน้มในการทำงานของเยาวชนไทยในส่วนของเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระนั้น การเริ่มต้นประกอบอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ทำแทนพ่อ แม่หรือหรือเคยเป็นลูกจ้าง พอชำนาญแล้วทำเองหรือเรียนอาชีพแล้วเปิดกิจการของตนเอง

แต่จะเริ่มจากกิจการเล็ก ๆ แล้วจึงขยายให้ใหญ่ขึ้น ส่วนสาเหตุที่เลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะ ความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมในครอบครัวเอื้ออำนวย และผลตอบแทนทาง เศรษฐกิจดี

มุสตี รุมาคม (2540 : 40) กล่าวว่า เรื่องที่สำคัญที่สุดซึ่งผู้คาดหวังว่าจะเป็น เจ้าของธุรกิจกำลังเผชิญอยู่ คือ การทำให้ผลสำเร็จจากการเข้าไปประกอบธุรกิจของตนเอง เรื่องนี้ ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายที่จะเป็นผู้ประกอบการ เป้าหมายต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจทางการบริหารในอนาคตและมาตรฐานซึ่งจะใช้สำหรับ ประเมินผลการปฏิบัติงานของกิจการ วัตถุประสงค์หลายประการของบุคคลที่เข้าไปประกอบธุรกิจ คือ กำไรและความมั่นคง ความพอใจส่วนบุคคล ความเกี่ยวข้องของครอบครัว ความเป็นอิสระ อำนาจ และสภาพทางสังคมและการเข้าไปประกอบธุรกิจของตนเองจะต้องเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ เช่นกัน ซึ่งหลายครั้งมีความสำคัญมากกว่าข้อดีที่มีอยู่ ผู้ที่คาดหวังว่าจะเป็นเจ้าของธุรกิจจะต้อง ประเมินผลประโยชน์จากการมีธุรกิจของตนเองกับความสูญเสียทางการเงินที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การ ขาดความมั่นคงในการทำงาน การควบคุมสภาพแวดล้อมต้องทำงานหลายด้านและใช้เวลามาก และผลกระทบต่อครอบครัว

Mcclelland. (1961) ได้กล่าว ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะทางจิตที่สำคัญ ประการหนึ่งคือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (Need for Achievement) และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูงจะมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม 6 ประการ ได้แก่ มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร มีความ กระตือรือร้นหรือมีความขยันขันแข็งในการทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง รู้ถึง ผลที่เกิดจากการตัดสินใจ มองการณ์ไกล และมีความสามารถใ้การจัดการระบบงาน การจัดการ และการจัดองค์การ

Crockett (วชิระ, 2541) กล่าวว่า นักธุรกิจทั่วไปมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ ประกอบอาชีพอื่น ๆ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มุ่งหวังจะประกอบอาชีพผู้ประกอบการมีคะแนน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักศึกษาทั่วไป ผู้ประกอบมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความต้องการตัดสินใจ ด้วยตนเอง

Philip Holland (ก้องเกียรติ, 2549) ได้กล่าวว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการ ประกอบอาชีพส่วนตัวนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นเสมอว่า ต้องเป็นผู้ประกอบการให้ได้ เป็นผู้รู้ จักคิดก่อนตัดสินใจภายใต้ข้อมูลที่เพียงพอ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วเปรียบเทียบผลเสีย ก่อนตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีหัวใจและทุนรู้วิธีการใช้ทุนน้อยที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ มีความรู้ ทักษะ ประสพการณ์พอที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในอนาคต เป็นผู้ที่มีมุ่งหวังในชัยชนะในการแข่งขัน ต้องทำงาน

หนัก และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องมีความกล้าในการตัดสินใจด้วยตนเองในการเสี่ยงเพื่อการเริ่มต้นประกอบธุรกิจอย่างรอบคอบและแน่วแน่

จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม มีความพร้อมทางด้านเงินทุนต้องกล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล มีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่ชอบทำงานหนักและทนทานต่อการทำงาน เป็นผู้ที่มีเป้าหมายในชีวิต มีการวางแผน มีความคิดในทางสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ การฝึกอบรม การสัมมนา และวิธีการอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้ และการเริ่มต้นของการประกอบอาชีพอิสระของเยาวชนหรือนักศึกษาส่วนใหญ่จะได้รับประสบการณ์ แนวทางการประกอบอาชีพจากครอบครัวซึ่งบิดามารดาประกอบธุรกิจหรือจากการที่เยาวชนหรือนักศึกษาเคยเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการมาก่อน สำหรับการจัดการในสถานศึกษาควรจัดประสบการณ์ความรู้การจัดการด้านธุรกิจตลอดจนปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

2. เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติ

2.1 ความหมายของทัศนคติ

คำว่า "ทัศนคติ" มีความหมายตรงกับคำว่า "Attitude" ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีนักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่านอาจใช้คำว่า ท่าที เจตคติ ความรู้สึก หรือความเชื่อ ซึ่งต่างก็มีความหมายเดียวกัน และได้มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า "ทัศนคติ" ดังนี้

ชิฟแมน และคานุก (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ 2539 : 188 ; อ้างอิงมาจาก Schiffman and Kanuk. 1994 : 657) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ ว่าหมายถึง ความโน้มเอียงที่เรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อบางสิ่ง เนื่องจากเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงแต่ต้องแสดงว่าบุคคลกล่าวถึงอะไรหรือทำอะไร

สมหมาย จงจิตรนนท์ (2541 : 125) สรุปว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวโน้มของพฤติกรรมที่จะแสดงออกมา ซึ่งเป็นได้ทั้งพฤติกรรมที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ หรืออาจจะหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ และความคิดเห็นในเชิงบวกหรือลบและนอกจากนี้ยังเป็นการประเมินเหตุการณ์ ความคิด วัตถุประสงค์ของ และผลิตภัณฑ์ของบุคคล การประเมินในลักษณะนี้

ไม่สามารถทำการวัดได้ เพราะทัศนคติเป็นนามธรรมที่ค่อนข้างวัดยาก ต้องอาศัยการสอบถามเป็นหลักในการวัดมากกว่าการสังเกตพฤติกรรม ทัศนคติมักแสดงออกมาในรูปของความชอบและไม่ชอบ ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ภายใต้หลักมีสาเหตุตั้งแต่กำเนิดและเป็นผลจากการวิเคราะห์ของบุคคล

กอร์ดอน ออลพอร์ต (ดาร์รงค์ดี ชัยสนิทและคณะ 2543 : 19; อ้างอิงมาจาก Gordon W. Allport. 1975 : 22) ให้ความหมายว่าทัศนคติ หมายถึง สภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะแห่งความพร้อมนี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิบัติการของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น สิ่งของ วัตถุ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ดาร์รงค์ ชัยสนิท และคณะ (2543 : 20) สรุปว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ อันได้ประสบการณ์หรือการเรียนรู้และเป็นแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้น ๆ

2.2 ลักษณะของทัศนคติ

ดาร์รงค์ดี ชัยสนิท และคณะ (2543 : 22) กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละคน มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทัศนคติ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก
3. ทัศนคติ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลแต่ละบุคคลต่างได้รับประสบการณ์และผ่านการเรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตามทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวบุคคลนั้น

2.3 องค์ประกอบของทัศนคติ

จากการศึกษาทางจิตวิทยา พบว่าทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 3 อย่างคือ (Shaver. 1977 : 168 - 170) ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกดีต่อสิ่งใดก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความ

โน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกของตน คือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทักษะคติของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนแปลงไป

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด (cognition) ซึ่งเป็นปฏิกริยาทางด้านการรับรู้ เป็นปฏิกริยาทางด้านการรับรู้ มีโครงสร้าง 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (บลูม, 2523)

1. **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะและเรื่องทั่วไป การระลึกถึงวิธีการและกระบวนการ หรือการระลึกถึงแบบแผน โครงสร้าง หรือสถานการณ์

1.1 **ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of specifics)** หมายถึง การระลึกถึงสิ่งเฉพาะและชิ้นส่วนของสาระที่โดดเด่น การเน้นอยู่ที่สัญลักษณ์ที่มีความหมายในเชิงรูปธรรมซึ่งจัดอยู่ที่ระดับต่ำสุดของความเป็นธรรม ความรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมของความรู้ที่สร้างขึ้น ได้แก่ ความรู้ศัพท์และความรู้ข้อเท็จจริงเฉพาะสิ่ง เช่น วันที่ เหตุการณ์ บุคคล สถานที่

1.2 **ความรู้ในเรื่องวิถีทางและวิธีการที่จัดกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of ways and means of dealing with specifics)** หมายถึง ความรู้เรื่องวิถีทางในการจัดระเบียบการศึกษา การตัดสินใจการวิพากษ์วิจารณ์ วิธีการค้นคว้า ได้แก่ ความรู้เรื่องแบบแผนนิยม ความรู้เรื่องแนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ ความรู้เรื่องการจัดจำพวกและประเภท ความรู้เรื่องเกณฑ์ ความรู้เรื่องระเบียบวิธี

1.3 **ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the universals and abstractions in a field)** หมายถึง ความรู้ในเรื่องแบบแผนและรูปแบบที่สำคัญ ๆ ที่ปรากฏการณ์ และความคิดได้รับการจัดรวบรวมไว้เป็นโครงสร้างทฤษฎีและข้อสรุปต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งมีอิทธิพลต่อสาขาวิชาที่นำมาใช้ศึกษาปรากฏการณ์ หรือแก้ปัญหาในระดับที่สูงสุดของความเป็นนามธรรมและความซับซ้อน ได้แก่ ความรู้เรื่องหลักการและข้อสรุปทั่วไป และความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง

2. **ความเข้าใจ (Comprehension)** หมายถึง ประเภทของการเข้าใจหรือวัดความเข้าใจ ซึ่งแต่ละคนรู้ว่าควรสื่อความหมายอะไรและใช้เนื้อหาหรือความคิดอะไรสื่อความหมาย อาจไม่ต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาอื่นทั้งเรื่องก็ได้

2.1 การแปลความ (Translation) หมายถึง ความเข้าใจที่ได้รับจากความระมัดระวัง และความถูกต้องในสิ่งที่สื่อความหมายจากภาษาหนึ่ง หรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง หรืออีก ฟอร์มหนึ่ง การแปลความได้รับการตัดสินโดยอาศัยความซื่อสัตย์และความถูกต้อง นั่นคือ การแปล ความภายใต้ขอบเขตที่เนื้อหาในเรื่องเดิมได้รับการรักษาไว้ ถึงแม้ว่าแบบฟอร์มของการสื่อความหมาย จะเปลี่ยนไปก็ตาม

2.2 การตีความ (Interpretation) หมายถึง การอธิบายหรือการสรุปเรื่องในการสื่อ ความหมาย ซึ่งการแปลความนั้นเกี่ยวข้องกับการนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อความหมาย นอกจากนั้นการตีความเกี่ยวข้องกับการจัดเรียงลำดับการจัดเรียงระบบ เพื่อให้ภาพพจน์ใหม่ของ เนื้อหา

2.3 การสรุปอ้างอิง (Extrapolation) หมายถึง การขยายแนวโน้มหรือความโน้มเอียง เกินเลยจากข้อมูล ความเป็นนามธรรมนี้อาจอยู่ในรูปความคิดทั่ว ๆ ไป กฎของกระบวนการ หรือ วิธีการสรุป ความเป็นนามธรรมอาจจะเป็นหลักเทคนิคและทฤษฎีที่จะต้องจำและประยุกต์ใช้

3. การประยุกต์ (Application) หมายถึง การใช้ความเป็นนามธรรมในสถานการณ์ ฐปรธรรมบางอย่าง ความเป็นนามธรรมนี้อาจอยู่ในรูปความคิดทั่ว ๆ ไป กฎของกระบวนการ หรือ วิธีการสรุปความเป็นนามธรรมอาจจะเป็นหลักเทคนิคความคิดและทฤษฎีที่ต้องจำและประยุกต์ใช้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนกการสื่อความหมายไปสู่หน่วยย่อย ๆ หรือเพื่อให้ได้ลำดับขั้นตอนของความคิดที่แสดงออกอย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิดที่แสดงออกมาให้ชัดเจน การวิเคราะห์เช่นนี้มีเป้าหมายเพื่อให้การสื่อความชัดเจนขึ้น เพื่อ ชี้ให้เห็นว่าการสื่อความหมายจัดเรียงเรียงได้อย่างมีวิธีการซึ่งได้รับการจัดแสดงผลของการกระทำ ตลอดจนถึงพื้นฐานของการจัดเรียงเรียงอย่างไร

4.1 การวิเคราะห์หน่วยย่อย (Analysis of elements) หมายถึง การชี้ให้เห็นถึง หน่วยย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในการสื่อความหมาย

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationship) หมายถึงการเชื่อมต่อกัน และปฏิกริยาตอบสนองระหว่างหน่วยย่อยกับส่วนต่าง ๆ ของการสื่อความหมาย

4.3 การวิเคราะห์หลักการจัดระเบียบ (Analysis of organization principles) หมายถึง ระบบองค์การ การจัดเรียงอย่างมีระเบียบและโครงสร้าง ซึ่งเชื่อมการสื่อความหมายเข้าด้วยกัน โดยรวมโครงสร้างที่เด่นชัด และ "ที่เป็นนัยสำคัญ" ตลอดจนถึงพื้นฐานการจัดเรียงที่จำเป็น และกลไกที่ทำให้การสื่อความหมายเป็นหน่วยเดียวกัน

5. การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง การนำหน่วยต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการนำองค์ประกอบหรือหน่วยงานต่าง ๆ มาจัดเรียงและรวบรวมในทางที่จะดำรงแบบแผนหรือโครงสร้างที่ไม่ได้มีอยู่เช่นนั้นมาก่อน

5.1 ผลผลิตจากการสื่อความหมายเฉพาะ (Production of a unique communication) หมายถึง พัฒนาการของการสื่อความหมายซึ่งผู้เขียนหรือผู้พูดพยายาม สื่อความคิดความรู้สึกและประสบการณ์ไปยังผู้อื่นที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย

5.2 ผลผลิตแผนงานหรือชุดเสนอเพื่อปฏิบัติการ (Production of plan or Proposed set of operation) หมายถึง พัฒนาการของแผนการทำงานหรือโครงร่างของแผนปฏิบัติการโดยแผนดังกล่าวควรมีความสอดคล้องกับความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (Derivation of a set of abstract relation) หมายถึง พัฒนาการของชุดความสัมพันธ์เชิงนามธรรม เพื่อการจำแนกหรือเพื่ออธิบายข้อมูลของปรากฏการณ์บางอย่างก็ได้ ตลอดจนการอนุมานข้อความและความสัมพันธ์จากชุดของข้อความเบื้องต้น หรือการนำเสนอด้วยสัญลักษณ์

6. การประเมิน (Evaluation) หมายถึง การตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการเพื่อจุดมุ่งหมายที่กำหนด กล่าวคือการตัดสินนี้หมายความว่าความถี่เชิงปริมาณและคุณภาพภายใต้ขอบเขตเนื้อหา และวิธีการให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้รับการกำหนดโดยผู้ทำการประเมินนั้น

6.1 การตัดสินตามเกณฑ์ภายใน (Judgments in terms of internal evidence) หมายถึง การประเมินความถูกต้องของการสื่อความหมายจากหลักฐานว่ามีความถูกต้องตามหลักตรรกวิทยา และเกณฑ์มาตรฐานภายในอื่น ๆ อย่างไร

6.2 การตัดสินตามเกณฑ์ภายนอก (Judgments in terms of external criterias) หมายถึง การประเมินวัตถุโดยอาศัยเกณฑ์เลือกกว่ามีความถูกต้องตามหลักตรรกวิทยาและเกณฑ์มาตรฐานภายในอื่น ๆ อย่างไร

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affection) มีโครงสร้าง 5 ระดับ คือการรับหรือการตั้งใจ การตอบสนอง การให้คุณค่า การจัดระบบ และกระบวนการจัดประเภทคุณลักษณะคุณค่าลักษณะที่ซับซ้อน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรับ (การตั้งใจ) (receiving of attending) หมายถึง ความรู้สึกไวต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างที่มีอยู่ นั่นคือ ความตั้งใจหรือการแสดงความสนใจต่าง ๆ เหล่านี้ และการตั้งใจนี้แบ่งเป็นขั้นแรกและขั้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมและบุคคล

ประเภทการรับ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 3 ประเภท เพื่อบ่งชี้ระดับการรับที่แตกต่างกันของปรากฏการณ์ จุดแบ่งประเภทย่อย ๆ นี้ เป็นจุดที่สมมุติขึ้นและประเภททั้งสามถือเสมือนตั้งอยู่บนความต่อเนื่องเดียวกัน โดยเริ่มจากจุดที่บุคคลขาดการแสดงออกจนถึงการแสดงออกมาอย่างเต็มที่

1.1 ความรู้ตัว (awareness) หมายถึง พฤติกรรมทางการรู้แต่ไม่เหมือนความรู้ ซึ่งจัดอยู่ที่ระดับต่ำสุดของการเรียนรู้ โดยไม่ให้ความสนใจในเรื่องความหรือความสามารถที่จะระลึกถึงข้อความหรือข้อเท็จจริง ความรู้ตัวซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการตั้งใจของบุคคลต่อสภาพการณ์ หรือปรากฏการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้บุคคลนั้นมีความเข้าใจต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ

1.2 ความตั้งใจรับ (willingness to receive) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงความอดทนต่อสิ่งเร้าที่ได้รับไม่ใช่การหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าเช่นเดียวกับความรู้ตัว ซึ่งเกี่ยวกับข้องกับความเป็นกลางหรือยึดการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งเร้าออกไปในระดับนี้ของความต่อเนื่อง ความตั้งใจรับจึงไม่มุ่งแสวงหาสิ่งเร้าหรือแหล่งกำเนิดสิ่งเร้า แต่อย่างมากที่สุดทำให้ตั้งใจสังเกตปรากฏการณ์และตั้งใจรับสิ่งนั้น

1.3 ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก (controlled or selected) หมายถึง ความตั้งใจในระดับสูงขึ้นมา โดยมุ่งที่ปรากฏการณ์ใหม่ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่ได้รับเข้า เป็นรูปร่างและเป็นฐานให้กับระดับความรู้ตัวหรือบางทีในระดับที่รู้ตัวเพียงครั้งเดียว ความแตกต่างด้านต่าง ๆ ของสิ่งเร้าซึ่งได้รับรู้ว่ายกอย่างเด็ดขาดออกจากความประทับใจที่อยู่ถัดไป

2. การตอบสนอง (responding) ในที่นี้ มุ่งที่การสนองตอบซึ่งอยู่สูงกว่าการตั้งใจต่อปรากฏการณ์หรือสูงกว่าการตั้งใจจะรับ คือ ต้องมีการแสดงออกซึ่งความตั้งใจอีกด้าน ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นหรือการปฏิบัติต่อปรากฏการณ์นอกเหนือจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้าซึ่งเป็นจริงที่ระดับถัดไป

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (acquiescence in responding) หมายถึง ความเชื่อฟังหรือการยอมรับ ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการยินยอมที่แสดงออกโดยเปิดเผย อาจหมายถึงการยอมรับอย่างเรียบ ๆ ในขั้นเริ่มต้นของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องและสิ่งเร้าพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ยังไม่ตกลงกันโดยทั่วไป การยอมรับเป็นคำศัพท์ที่เหมาะสมกว่าความเชื่อฟัง เนื่องจากมีปฏิกริยาเพื่อเสนอแนะอยู่มากกว่า และมีความหมายในเชิงการต่อต้านหรือยอมแพ้อย่างไม่ตั้งอยู่น้อยกว่า

2.2 ความตั้งใจที่จะตอบสนอง (willingness of respond) หมายถึง ความตั้งใจซึ่งรวมถึงความสามารถในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ หมายถึงว่าบุคคลยอมรับอย่างเต็มที่ที่จะแสดงพฤติกรรมของเขาเองออกมาอย่างเปิดเผยหรือสมัครใจ ไม่ใช่เพราะกลัวการถูกลงโทษ อาจ

สังเกตว่า การต่อต้านหรือการยอมแพ้อย่างไม่ตั้งใจ ซึ่งอยู่ในระดับที่แล้วอาจถูกแทนที่ด้วยความพอใจหรือเป็นสิ่งที่มาจากการเลือกของเขาเอง

2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in response) หมายถึง ความตั้งใจตอบสนอง กล่าวคือ ความยินยอมเป็นการอนุมัติทางใจในการตอบสนอง หรือการตอบสนองอย่างสมัครใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควบคู่กับความรู้สึกพอใจ การตอบสนองทางอารมณ์ความพึงพอใจโดยทั่วไป การพึงพอใจและความสนุกสนาน ความพึงพอใจในการตอบสนองเป็นเรื่องที่มีความยากลำบากที่จะกำหนดให้แน่นอนได้

3. การให้คุณค่า (valuing) โดยทั่วไปแล้วใช้ในความหมายว่า วัตถุประสงค์การกระทำ หรือพฤติกรรมที่มีค่า การมีกรอบแห่งความคิดเชิงนามธรรมของคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของผลจากการที่แต่ละบุคคลให้คุณค่าหรือตีราคา ผลผลิตทางสังคมที่เข้ามาอยู่ภายในตัวบุคคลที่ได้รับการยอมรับอย่างช้า ๆ และในที่สุดบุคคลนั้นก็ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณค่าของเขาซึ่งพฤติกรรมที่ถูกจัดประเภทไว้ที่ระดับนี้มีความสอดคล้องและคงที่พอที่จะนำมาเป็นลักษณะของความเชื่อ ทศนคติ การให้คุณค่านี้ไม่ได้มุ่งที่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า แต่มุ่งสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคล เช่น ความคิดคุณค่าซึ่งการให้คุณค่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตั้งใจ ไม่ใช่ด้วยความพึงปรารถนาที่จะยินยอมหรือเชื่อฟัง แต่เป็นการยินยอมของแต่ละบุคคลแต่คุณค่าบางอย่างที่เสนอแนะให้เกิดพฤติกรรม

3.1 การรับคุณค่า (acceptance of a value) หมายถึง คุณค่าของปรากฏการณ์พฤติกรรม วัตถุประสงค์ การยอมรับคุณค่านี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความเชื่อ ซึ่งหมายความว่า เป็นการยอมรับข้อเสนอมือหรือข้ออ้างทางอารมณ์ซึ่งคนพิจารณาโดยอาศัยพื้นฐานที่พอเพียง ความเชื่อในที่นี้แสดงออกซึ่งความมากน้อยของความแน่นอนเข้ามาเกี่ยวข้องที่ระดับต่ำสุดของการให้คุณค่า นั่นคือ ความพร้อมที่จะประเมินข้ออ้างของคนได้มากกว่าในระดับของคนได้มากกว่าในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ถูกกำหนดไว้ก่อน

3.2 ความพึงพอใจในคุณค่า (preference of a value) หมายถึง การแสดงให้เห็นระดับของความรู้สึกภายในระหว่างการเพียงแต่รับคุณค่ากับการยินยอมหรือความสำนึกที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งในเรื่องนั้น พฤติกรรมระดับนี้หมายถึงไม่เพียงแต่การรับมากพอที่จะให้คุณค่ากับสิ่งที่ชักจูงที่ค้นหาและที่ต้องการ

3.3 การยอมรับ (commitment) หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับความเชื่อและความแน่นอน ที่อยู่เลยความสงสัยออกไปนั้นช่วยสื่อไปถึงระดับของพฤติกรรมที่ตั้งใจไว้ในบางกรณีเรื่องนี้ อยู่ระหว่างความศรัทธากับการยอมรับ ความเชื่อทางอารมณ์ที่ตั้งบนพื้นฐานที่ไม่ค่อยมีเหตุผลความเชื่อสัตย์ต่อตำแหน่ง กลุ่ม หรือ สาเหตุได้รับการจัดจำแนกไว้ที่นี้ด้วย

บุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่ระดับนี้ได้รับอย่างชัดเจนว่าเป็นผู้ยึดถือคุณค่าบางอย่าง ดังนั้น เขาจึงปฏิบัติต่อสิ่งที่มีคุณค่าบางอย่างในลักษณะที่ขยายพัฒนาการของเขาต่อไปเพื่อความเกี่ยวข้องของเขาต่อสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เขาพยายามหว่านล้อมคนอื่นและพยายามทำให้คนอื่นเปลี่ยนใจในสิ่งที่เขาทำ มีการรื้ออารมณ์ให้เกิดขึ้นเพื่อให้ความต้องการได้รับความพึงพอใจอันเป็นผลมาจากความต้องการหรือแรงผลักดันซึ่งมีแรงจูงใจอย่างแท้จริงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น

4. การจัดระบบ (organization) หมายถึง การจัดคุณค่าให้เป็นระบบการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าและการสร้างจุดร่วมทั่วไปการจัดระบบนี้เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปและถูกเปลี่ยนแปลงตามคุณค่าใหม่ ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดระบบ ตามจุดมุ่งหมายซึ่งบรรยายจุดเริ่มต้นของการสร้างระบบคุณค่าสามารถแบ่งเป็นสองระดับ เนื่องจากมีสิ่งบังคับที่มาก่อนการจัดความสัมพันธ์คือการสร้างกรอบแนวคิดของคุณค่าในรูปแบบที่ยอมให้จัดเป็นองค์กรได้ รูปแบบการสร้างกรอบแนวคิดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กระบวนการจัดองค์กร และองค์กรของระบบคุณค่า

4.1 การสร้างกรอบแนวคิดของคุณค่า (conceptualization of a value) การสร้างกรอบแนวคิดเป็นนามธรรมคืออยู่ในรูปของสัญลักษณ์แต่สัญลักษณ์ที่ใช้ ไม่ใช่สัญลักษณ์ทางภาษา ไม่ว่าจะการสร้างกรอบแนวคิดปรากฏที่จุดเริ่มต้นบนความต่อเนื่องทางจิตอย่างไรก็ตามการสร้างกรอบแนวคิดเพิ่มเติมนี้จะช่วยทำให้แต่ละบุคคลสามารถเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ของสิ่งที่คุณค่านั้นได้ยึดถือไว้

4.2 การจัดเรียบเรียงระบบคุณค่า (organization of a value) เนื่องจากคุณค่าที่บุคคลรับรู้อาจจะยังไม่ได้การจัดระเบียบที่เหมาะสมหรืออาจเป็นคุณค่าต่าง ๆ ที่ซับซ้อนหรือเป็นคุณค่าที่ไม่สัมพันธ์กัน ดังนั้น การนำคุณค่าเหล่านี้เข้ามามีความสัมพันธ์เชิงเรียงลำดับ จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงเสียมิได้ ความสัมพันธ์เชิงลำดับเป็นเรื่องที่ราบรื่นและสอดคล้องภายใน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติจริงการผสมผสานอาจทำได้น้อยกว่าการทำความเข้าใจของส่วนทั้งหมดที่น่าจะเกิดขึ้น นั่นคือ ความสัมพันธ์ที่ได้รับการบรรยายในลักษณะที่เป็นความสมดุล ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนของสิ่งแวดล้อมซึ่งสงบเงียบที่จุดใดจุดหนึ่งของเวลา

5. การสร้างลักษณะโดยคุณค่าเดี่ยวหรือคุณค่าซับซ้อน (characterization by a value or value complex) ซึ่งคุณค่ามีตำแหน่งอยู่ในตัวแต่ละบุคคลนานพอที่บุคคลนั้นจะประพฤติตามแบบแผนของระบบคุณค่าที่บุคคลนั้นมีอยู่ การกระตุ้นพฤติกรรมใด ๆ จะไม่สามารถจัดระบบภายในตัวเองอย่างมีสอดคล้องและไม่ได้รื้ออารมณ์หรือมีผลอีกต่อไป นอกจากบุคคลนั้นจะถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายจากภายนอก

ในการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเชิงคุณค่านี้ซึ่งบ่งให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ 2 ประเด็น ประเด็นแรกคือของสรุปของการควบคุมที่มีต่อพฤติกรรมของแต่ละคนซึ่งได้รับการบรรยาย และสร้างลักษณะ โดย

การควบคุมแนวโน้มเหล่านี้ ประเด็นที่สอง การผสมผสานความเชื่อความคิดและทัศนคติมิให้เป็นปรัชญาทั้งหมด หรือเป็นความคิดเห็นสากล ลักษณะทั้งสองด้านประกอบเป็นประเภทย่อย ๆ ดังนี้

5.1 ชุดสรุปอ้างอิง (generalized set) สิ่งซึ่งให้ความสอดคล้องภายในกับระบบของทัศนคติและคุณค่าที่จุดใดจุดหนึ่ง เป็นการตอบสนองที่อยู่ระดับสูงมาก ในบางครั้งกล่าวได้ว่าเป็นการกำหนดแนวโน้มที่เข้าสู่ปรากฏการณ์ หรือเป็นการกำหนดเบื้องต้นต่อการกระทำในลักษณะบางอย่าง ชุดสรุปอ้างอิงเป็นการตอบสนองต่อปรากฏการณ์สรุปที่สูงมากเป็นการตอบสนองที่ตื้อตึงและสม่ำเสมอต่อสภาพการณ์หลายอย่าง หรือวัตถุหลายอย่างบางครั้งก็เป็นเสมือนไม่ตั้งใจไว้ก่อน ซึ่งช่วยแนะนำการกระทำโดยปราศจากความคิดล่วงหน้า นอกจากนั้นชุดสรุปอ้างอิงนี้เป็นเรื่องพื้นฐานซึ่งทำให้แต่ละบุคคลลดความซับซ้อนของโลกและจัดเรียงลำดับความซับซ้อนทางโลกที่เกี่ยวกับตัวเขา และแสดงออกอย่างคงเส้นคงวา และอย่างมีประสิทธิภาพในตัวเอง

5.2 การสร้างลักษณะ (characterization) เป็นกระบวนการภายในขั้นสูงสุด ซึ่งรวมจุดมุ่งหมายซึ่งกว้างที่สุดตามปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมตามลำดับพฤติกรรมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นจึงเป็นการค้นพบจุดมุ่งหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดสากลปรัชญาชีวิตของมนุษย์และสากลนิยม

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ทัศนคติเป็นสภาวะจิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคลนั้น กล่าวคือ ทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรมและการมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามทัศนคตินั้นเสมอไปเพราะพฤติกรรมการแสดงออกใด ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก (1) ทัศนคติ (2) ปทัสถานของสังคม (3) นิสัยและ (4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว (Triandis, 1971 : 16)

นักจิตวิทยาได้จัดประเภทการเกิดทัศนคติไว้ 3 ประเภทด้วยกันคือ ประเภทแรก บุคคลเกิดมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยเหตุแห่งการวางเงื่อนไขแบบโยงความสัมพันธ์ คือถ้าสิ่งนั้นอยู่ควบคู่กับสิ่งที่ชอบอยู่แล้วหลาย ๆ ครั้ง บุคคลก็มักจะชอบสิ่งนั้นตามไปด้วย ประเภทที่สอง บุคคลรับทัศนคติแต่เพียงทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น เฉพาะในทางชอบ หรือในทางเกลียด จากสิ่งเร้าที่มากระทบตัวเขา และประเภทที่สาม บุคคลรับเอาทัศนคติของบุคคลสำคัญที่ตนเองนับถือหรือมีอิทธิพลมาเป็นของตน ส่วนการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นก็มีอย่างน้อย 3 ลักษณะคือ ลักษณะแรกเชื่อว่าทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยการทำให้เกิดความเครียดขึ้นในจิตใจก่อนซึ่งจะทำให้เกิดแรงผลักดันเพื่อลดความเครียดนั้น โดยการเปลี่ยนทัศนคติ เพื่อที่จะทำความคิดเกิดความสอดคล้องรับกัน เช่น ทฤษฎีสมดุลของไฮเดอร์ (Heider s Balance Theory) ทฤษฎีการขัดกันของความรู้ (Festinger s Cognitive Dissonance Theory) ทฤษฎีการต่อต้านทางจิตใจ (Brehm s Psychological) ทฤษฎีการจัดการความประทับใจ

(Zimbardo's impression management Theory) และลักษณะที่สามเป็นแบบอื่น ๆ จากที่กล่าวมา เช่น การรับรู้ตนเอง (Bem's self-perception Theory) ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล (Fisbein and Ajzen's Reasoned Action Theory)

2.4 การเกิดทัศนคติ

อลพอร์ต (Allport, 1935 : 810) ได้กล่าวว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ เซอร์ฟและเซอร์ฟ (Sherif and Sherif, 1969 : 334) ได้ให้ความเห็นว่าทัศนคติของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่มีมาตั้งแต่กำเนิด แต่การที่บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้นั้นเกิดจากการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ และในทำนองเดียวกัน ดำรงค์ศักดิ์ ชัยสนิทธิ (2543 : 23) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย แหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติที่สำคัญ มีดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดี หรือไม่ดี จะทำให้บุคคลนี้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ (Communication From Others) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ โดยขั้นแรกเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น บุคคลจะสังเกตว่าคนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างไร ขั้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายการปฏิบัตินั้นในรูปของทัศนคติ
4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัดหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านั้นจะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนของการปฏิบัตินั้นในรูปของทัศนคติ

2.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ

2.5.1 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Triandis, 1971 : 143) ข้อมูลที่บุคคลได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง

ทัศนคติของบุคคลได้ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองได้ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถแสดงค่านิยมให้ผู้อื่นทราบได้

2.5.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (2518 ช 37 - 44) กล่าวถึงทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีแห่งความสอดคล้องกัน (Congruity Theory) หลักสำคัญของทฤษฎีนี้กล่าวว่า ถ้าคนหนึ่ง ๆ มีทัศนคติต่อสิ่งของสองสิ่ง (Two Attitude Objective) ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล หรือ ไม่ใช่บุคคลก็ได้ และถ้าสิ่งสองสิ่งมีความเกี่ยวพันกันในการทำงานที่ขัดกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งสองสิ่งนั้นแล้ว ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งสองสิ่งจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนได้ เพื่อไม่ให้เกิดการขัดกัน หมายถึง การที่บุคคลมีทัศนคติที่สอดคล้องกับผู้อื่น

2. ทฤษฎีแห่งการขัดกันของความเชื่อ (Connotative Dissonance Theory) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อทั้งสองอย่าง อาจจะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่มีความสัมพันธ์กันก็ได้ ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกันมี 2 แบบ คือ แบบสอดคล้องและแบบขัดกัน ความขัดกันจะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสำคัญของความเชื่อทั้งสอง

ความเกี่ยวกันระหว่างความเชื่อทั้งสอง ยิ่งเกี่ยวกันมากยิ่งมีโอกาสเกิดการขัดกันมากขึ้นเท่านั้น เมื่อเกิดการขัดกันขึ้นมาบุคคลก็จะพยายามลดความขัดกันหรือหาทางประนีประนอมโดยแก้ปัญหาจากการให้ความสำคัญต่อทัศนคติ หรือความเชื่ออันดับต้น ๆ ก่อน ซึ่งกระทำได้ 3 วิธี คือ เปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและหาความเชื่อใหม่ ๆ เข้ามา

2.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ

มาตราการประเมินค่าที่นิยมนำมาใช้สร้างแบบวัดทัศนคติ มี 3 วิธี ได้แก่วิธีของ Thurstone วิธีของ Likert และวิธีของ Osgood

1. วิธีของ Thurstone โดยกำหนดให้ชั้นคะแนนเท่ากัน จึงเรียกว่า The Method of Equal Appearing Interval หรือบางที่เรียกว่า Priori approach วิธีนี้จะหาค่าของแต่ละมาตรา (Scale) ของข้อความทางเจตคติก่อนที่จะนำไปรวบรวมข้อมูลที่จะวิจัย มาตราแบบนี้แบ่งความรู้สึกออกเป็นขั้นเท่า ๆ กัน รวม 11 ขั้น โดยเรียงลำดับความรู้สึกจากมากที่สุดและความรู้สึกรอง ๆ มาจนถึงน้อยที่สุด

2. วิธีของ Likert (Likert Technique) หรือที่เรียกว่า The Method of Summated Rating หรือที่เรียกว่า Posteriori approach วิธีนี้กำหนดมาตราเป็น 5 ขั้น แต่ละขั้นจะกำหนดค่าไว้หลังจาก

ไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว วิธีนี้ปรากฏว่านิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และใช้ได้กับข้อความจำนวนมาก ๆ และไม่ทราบค่าของมาตร (Scale Value) แต่ละข้อความมีคำตอบ 2 ด้าน คือ ด้านสนับสนุนและคัดค้าน วิธีการมีหลักดังนี้

1. ข้อความจะต้องครอบคลุมช่วงเจตคติทั้งหมด
2. การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงเจตคติที่มีอยู่
3. จุดที่ตอบนั้น อาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบข้อนั้นมาก่อน
4. เจตคติของแต่ละคนอาจกำหนดได้จากการรวบรวมคำตอบของเขาจากข้อความต่าง ๆ ในมาตรวัดนั้นออกมาในรูปของคะแนนเฉลี่ย

3. การวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic differential scales) วิธีนี้คิดขึ้นโดย ออสกู๊ด (Osgood) ซึ่งนำภาษามาใช้ในการสร้างมาตรวัดเจตคติภาที่ใช้จะอยู่ในรูปคำคุณศัพท์เพราะคำคุณศัพท์นี้สามารถมีความหมายได้ทั้งทางดีและทางเสีย เรียกว่ามีความหมายตรงกันข้ามกันได้ อย่างมีเหตุผล (Logical opposite)

การสร้างมาตรนี้แต่เดิมมีอยู่ 7 มาตร แบบที่เรียกว่า seven point bipolar scales หรือบางทีเรียกว่า Semantic differential scales ผู้ที่จะตอบจะต้องเป็นการอธิบายลักษณะของมโนภาพนั้น และออสกู๊ด พบว่า มโนภาพต่าง ๆ นั้นสามารถใช้ความหมายทางภาษาอธิบายได้ถึง 3 รูปแบบ หรือ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการประเมินค่า (Evaluation factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ดี - เลว - สุข - ทุกข์ ฉลาด - โง่
2. องค์ประกอบทางด้านพลัง (Potency factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางอำนาจ คำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ แข็งแรง - อ่อนแอ หนักเบา แข็ง - นุ่ม
3. องค์ประกอบทางด้านกิจกรรม (Activity factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ เร็ว - ช้า ร้อน - เย็น

ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ ถ้านำมาเปรียบเทียบกันโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ปรากฏว่า องค์ประกอบทางด้านพลังกับทางด้านกิจกรรมไม่ค่อยมีน้ำหนักมากนัก และมีคำคุณศัพท์บางคู่ที่สัมพันธ์กับคุณศัพท์ประเมินค่า และการที่จะหาคำคุณศัพท์ที่วัดด้านทั้งสององค์ประกอบนี้ค่อนข้างจะหายากนอกจากนี้ นันแนลลี (Nunnally) ยังพบว่ามโนภาพบางตัวที่ไม่อยู่ใน 3 องค์ประกอบ

ดังกล่าวใช้ชื่อว่า (Familiarity factor หรือ Understandability) ซึ่งได้แก่คำคุณศัพท์เหล่านี้
เหมือน - ไม่เหมือน มีประโยชน์ - ไม่มีประโยชน์ เข้าใจ - ไม่เข้าใจ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

งานวิจัยต่างประเทศ

Samsel (เกษณี สีมหาศาล. 2531 : 55) ได้ศึกษาผลของการใช้แบบทดสอบสำรวจความต้องการพัฒนาอาชีพ วัตถุประสงค์ภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพในระยะหนึ่งแล้ว พบว่า นักเรียนเกรด 8, 11 และ 12 มีคะแนนวัตถุประสงค์ของทัศนคติในการเลือกอาชีพมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกรด 7 และ 9 ส่วนเกรด 10 มีคะแนนวัตถุประสงค์ของทัศนคติในการเลือกอาชีพลดลงระหว่าง 6 เดือนแรกของปีการศึกษาแล้วจึงเพิ่มขึ้น สำหรับคะแนนวัตถุประสงค์ของความสามารถในการเลือกอาชีพพบว่า นักเรียนเกรด 8, 11 และ 12 มีคะแนนเพิ่มขึ้น ส่วนเกรด 7, 9 และ 10 มีคะแนนลดลง แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนในด้านนี้ระหว่างนักเรียนเกรดต่าง ๆ

Clark. (สุดา อ่อนช้อย. : 22 - 23) ได้ศึกษาผลของหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางอาชีพ ผลปรากฏว่าหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับ 9 ช่วยให้คะแนนวัตถุประสงค์ของทัศนคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำกว่าปานกลางให้สูงขึ้นได้

D.A.Luzzo (1993) ได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพเพื่อทำนายทัศนคติและทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถ ทัศนคติ และทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และการรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพและอายุสามารถทำนายทัศนคติในการเลือกอาชีพได้ ส่วนทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติในการตัดสินใจเลือกอาชีพและเพศ

งานวิจัยในประเทศ

สัญญา จัตตานนท์ (2521 : 52 - 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพอิสระระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ 350 คน และผู้ว่างงาน 175 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพอิสระดีกว่ากลุ่มผู้ว่างงาน และความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่ออาชีพอิสระ

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 93 - 123) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ พบว่าองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการในด้านจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการนั้นมี 9 ลักษณะ คือ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลในแง่ของการลงทุนคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ด้วยความมีเหตุผล ความสามารถในการเสาะหา และกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ แรงจูงใจ และค่านิยมที่ดีในการทำงาน ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในตน ความไม่เชื่อเกี่ยวกับโชคลาง ความเป็นผู้นำ ความสามารถและเชื่อมั่นในสังคมเชิงธุรกิจ

ยุพิน องคานนท์ (2533 : 33) ได้ทำการศึกษาความรู้สึกละอายใจของนิสิตที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2531 จำนวน 443 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

จำนงค์ มุ่งยุทธกลาง (2546 : 33) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2545 จำนวน 325 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยเพศและประเภทวิชาที่เรียนส่งผลต่อการประกอบอาชีพอิสระ ส่วนอาชีพของผู้ปกครองของนักศึกษาและประสบการณ์ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ทัศนคติต่ออาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพอิสระซึ่งหากนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแล้ว นักศึกษาจะสามารถรู้และเห็นคุณค่าของอาชีพอิสระ รวมทั้งมองเห็นทางเลือกในการประกอบอาชีพในอนาคต

4. แนวความคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระตามตัวแปรที่ศึกษา

ประดิษฐ์ ชาสมบัติและผาสุก พงษ์ไพจิตร (1988 : 44) ได้ศึกษาการประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

เบญจา จิรภัทรพิมล (2524 : 115) ได้ศึกษา ความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพแพทย์ การช่าง และการสอนเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ และตามทัศนคติของนักศึกษานั้น อาชีพใดที่สังคมต้องการมักเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีรายได้ดีด้วย นอกจากนี้ตามความเหมาะสมระหว่างลักษณะอาชีพกับเพศ ปัจจัยทางครอบครัว และชั้นปีที่ศึกษา มีอิทธิพลต่อความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาด้วย

เฉลียว บุรีภักดีและคนอื่น ๆ (2526 : 5) ได้ศึกษาแนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย โครงการการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานสำหรับเยาวชนและนอกโรงเรียนในสวนที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระ ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก กลุ่มตัวอย่างตามประเมินไว้สำหรับระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 -2529) จำนวน 16,222,550 คน ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21 - 50 ปี พบว่าภูมิหลังที่กลุ่มตัวอย่างเลือกและเริ่มเลือกประกอบอาชีพคือ ส่วนใหญ่เลือกทำโดยการทำตามพ่อแม่ เคยเป็นลูกจ้างพอชำนาญแล้วทำเอง เรียนอาชีพแล้วเปิดกิจการของตนเอง และเริ่มทำกิจการเล็ก ๆ แล้วขยายใหญ่ขึ้น ส่วนเหตุผลที่เลือกอาชีพนี้เพราะมีความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมจากภายในครอบครัวเอื้ออำนวย ผลการตอบแทนทางเศรษฐกิจดี และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้

เกษณีย์ สัมมาศาล (2531 : 76) ได้ทำการทดลองใช้การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ที่มีทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัติวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 14 คน ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีทัศนคติในการเลือกอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมปอง จันทรมานิตย์ (2533 : 58) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระโรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 464 คน ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนเข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2540) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของคนกรุงเทพฯเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพและอาชีพใฝ่ฝันอยากทำ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 688 คน จำแนกตามอาชีพประเภทต่าง ๆ สำหรับทัศนคติของนักเรียนนักศึกษาที่จะเตรียมตัวหางานทำในไม่ช้านี้เป็นที่น่าสังเกตว่าเยาวชนชาวกรุงส่วนใหญ่ตั้งเป้าหมายสูงสุดคือ การเป็นเจ้าของกิจการคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.50 ซึ่งจะส่งผลให้ในอนาคตสังคมไทยจะมีผู้ประกอบการรายย่อยเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จะเห็นได้ว่าเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และนักศึกษาที่ใกล้สำเร็จการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้นสถาบันการศึกษาคควรให้การส่งเสริมสนับสนุนหรือพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบต่าง ๆ ในด้านแรงจูงใจในการประกอบอาชีพให้เกิดความเหมาะสมกับบุคคลแต่ละเพศ

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้
กำหนดขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 10 สถาบัน
แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาล 7 สถาบัน และมหาวิทยาลัยเอกชน 3 สถาบัน เก็บข้อมูลสถาบันละ
100 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จากมหาวิทยาลัย
รัฐบาลและเอกชน 10 แห่ง ซึ่งได้มาจากวิธีการจับฉลากและแยกเป็นสายการเรียนบริหาร 521 คน
สายการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 491 คน รวมทั้งสิ้น 1,012 คน จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสายการเรียน

สถานภาพ	สถาบันการศึกษา	สายการเรียน		รวมทั้งสิ้น
		บริหาร	สังคม	
มหาวิทยาลัย รัฐบาล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	51	50	101
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	51	49	100
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	53	49	102
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระ	48	51	99
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	50	50	100
	มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์	48	52	100
	ม.รามคำแหง	49	52	101

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	สถาบันการศึกษา	สายการเรียน		รวมทั้งสิ้น
		บริหาร	สังคม	
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	69	41	110
เอกชน	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	49	50	99
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	53	47	100
รวมทั้งสิ้น		521	491	1,012

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ซึ่งแบ่งสาระออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถาบันการศึกษา สายการเรียน เกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง ประสบการณ์ในการช่วยเหลืองานของผู้ปกครองและประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน

ตอนที่ 2 ถามความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระซึ่งมีลักษณะถูกผิด

ตอนที่ 3 ถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึก ด้านพฤติกรรมแนวโน้มการกระทำ ซึ่งส่งผลต่อตนเองและครอบครัวและเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert)

3. การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาและรวบรวมเอกสาร ข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวางโครงสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายและตามกรอบแนวคิดการวิจัย

4. สร้างแบบสอบถามความรู้ต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะถูกผิด โดยมีข้อคำถาม จำนวน 55 ข้อ

5. สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (RatingScale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert) โดยมีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 37 ข้อ

6. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง ได้แก่ ผศ.ดร.เพชรสุดา เพชรใส ผศ.เต็มศักดิ์ คทวณิช อาจารย์อริยา เลหาสุรโยธิน อาจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเนื้อหาและภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 จำนวน 50 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้จากสูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านทัศนคติโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้

4. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถาบันการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มของมหาวิทยาลัยรัฐบาล ได้แก่ มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยปิด มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชชมงคล และกลุ่มของมหาวิทยาลัยเอกชน และใช้วิธีการจับสลากนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2550 โดยแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แยกตามสายการเรียน จำนวน 1,012 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 1,012 ฉบับ คิดเป็น 100 % แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 1,012 ฉบับ จากนั้นได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วตรวจให้คะแนนแบบสอบถามด้านความรู้โดยการกำหนดแบบถูกผิด และด้านทัศนคติโดยการกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.79	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	1.80 - 2.59	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดี
ค่าเฉลี่ย	2.60 - 3.39	หมายถึง	มีทัศนคติค่อนข้างดี
ค่าเฉลี่ย	3.40 - 4.19	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดี
ค่าเฉลี่ย	4.20 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่ง

5.2. ในการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal computer Pluse) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติค่าร้อยละ

5.2.2 การศึกษาความรู้และระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ใช้ค่าสถิติเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2.3 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different)

5.3. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและ เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 6 ข้อ คือเพื่อวัดทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบ อาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน , เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยรัฐบาล และเอกชนกับลักษณะทั่วไปของนักศึกษา, เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน , เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพ อิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย รัฐบาลและเอกชน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสบการณ์ ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพและประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่าง เรียนที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน โดยการทำวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,012 คน กระจายตามสัดส่วนของประชากรนักศึกษา ในแต่ละมหาวิทยาลัยที่สังกัดทั้งของรัฐบาลและเอกชน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายแบ่ง ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ สถาบันการศึกษา สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำแนกตามเพศ สถาบันการศึกษาสายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบ อาชีพ และประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน

ลักษณะทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	368	36.4
1.2 เพศหญิง	644	63.6
2. สถาบันการศึกษา		
2.1 มหาวิทยาลัยปิด	304	30.0
2.1 มหาวิทยาลัยเปิด	101	10.0
2.2 มหาวิทยาลัยราชวมงคล	100	9.9
2.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏ	199	19.7
2.5 มหาวิทยาลัยเอกชน	308	30.4
3. สายการเรียน		
3.1 สายบริหาร	521	51.5
3.2 สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	491	48.5
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
4.1 ต่ำกว่า 2.00	60	6.0
4.2 2.00 – 2.50	292	29.1
4.3 2.51 - 3.00	314	31.2
4.4 3.01 – 3.50	230	22.9
4.5 3.51 เป็นต้นไป	109	10.8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ		
5.1 ช่วย	395	40.1
5.2 ไม่ได้ช่วย	591	59.9
6. ประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน		
6.1 เคยมีการทำงาน	300	32.3
6.2 ปัจจุบันยังทำอยู่	325	34.9
6.3 ไม่เคยการทำงาน	305	32.8
กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย	1,012	

ผลการวิเคราะห์ ตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 1,012 คน จำแนกได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 63.6 และเพศชายร้อยละ 36.4 ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชนร้อยละ 30.4 มหาวิทยาลัยปิด ร้อยละ 30.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยละ 19.7 มหาวิทยาลัยเปิด ร้อยละ 10.0 และมหาวิทยาลัยราชมงคล ร้อยละ 9.9 แยกเป็นสายการเรียน บริหาร ร้อยละ 51.4 และสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 48.6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับต่ำกว่า 2.00 ร้อยละ 6.0 ระดับ 2.00 - 2.50 ร้อยละ 29.1 ระดับ 2.51 - 3.00 ร้อยละ 31.2 ระดับ 3.01 - 3.50 ร้อยละ 22.9 และระดับ 3.51 ขึ้นไป ร้อยละ 10.8 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 40.1 และ 59.9 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์ กำลังมีประสบการณ์และไม่เคยมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ร้อยละ 32.3 , 34.9 และ 32.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่	คำตอบที่ถูกต้องคือ
1.	งานอิสระผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	541 53.5	471 46.5	ไม่ใช่
2.	ผู้ประกอบการอิสระส่วนจำเป็นต้องมีความรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร	410 40.5	602 59.5	ไม่ใช่
3.	ผู้ประกอบการอิสระต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับงานให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ	796 78.7	216 21.3	ใช่
4.	ผู้ประกอบการอิสระจะต้องกล่าวทักทายลูกค้าก่อนเสมอ	785 77.6	227 22.4	ใช่
5.	ผู้ประกอบการอิสระควรมีความรู้เกี่ยวกับสินค้าและบริการ	817 80.7	195 19.3	ใช่
6.	ผู้ประกอบการอิสระส่วนใหญ่จะมีเวลาการทำงานไม่แน่นอน	793 78.4	219 21.6	ใช่
7.	ผู้ประกอบการอิสระจะต้องมีความพร้อมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ	835 82.5	177 17.5	ใช่
8.	การศึกษาข้อมูลทางอาชีพในท้องถิ่นถือว่าการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพอิสระ	811 80.1	201 19.9	ใช่
9.	สภาพเศรษฐกิจไม่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	369 36.5	643 63.5	ไม่ใช่
10.	การเลือกใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันจะช่วยให้เกิดงานใหม่ ๆ	803 79.3	209 20.7	ใช่
11.	ผู้ประกอบการอิสระควรมีอายุไม่เกิน 35 ปี	587 58.0	425 42.0	ไม่ใช่
12.	การดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงน้อยจะทำให้ผู้ประกอบการมีกำไรมาก	303 29.9	709 70.1	ไม่ใช่
13.	ผู้ที่ทำงานประจำสามารถเลือกประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพเสริมได้โดยไม่รบกวนเวลาของงานประจำ	803 79.3	209 20.7	ใช่
14.	คุณสมบัติที่ดีของผู้ประกอบการอิสระคือกล้าเสี่ยง และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	842 83.2	170 16.8	ใช่
15.	ผู้ประกอบการอิสระอาจจะเป็นผู้มีความรู้มากหรือน้อยก็ได้	827 81.7	185 18.3	ใช่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่	คำตอบที่ถูกต้องคือ
16.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระบางกลุ่มไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะหรือความรู้วิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ	790 78.1	222 21.9	ใช่
17.	ความก้าวหน้าของผู้ประกอบการอาชีพอิสระขึ้นอยู่กับความขยันและอดทน	887 87.6	125 12.4	ใช่
18.	สำนักจัดหางานทุกแห่งมีการจัดอบรมอาชีพอิสระให้กับประชาชน	781 77.2	231 22.8	ใช่
19.	มีเงินแต่ไม่รู้จะลงทุนทำอะไรควรปรึกษานักวิชาการพาณิชย์	456 45.1	556 54.9	ไม่ใช่
20.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระควรจบการศึกษาระดับ ปวส. เป็นอย่างน้อย	496 49.0	516 51.0	ไม่ใช่
21.	แผนธุรกิจเป็นเพียงส่วนประกอบเล็กน้อยในการกู้เงินมาลงทุน	336 33.6	676 66.8	ไม่ใช่
22.	เคล็ดลับการเริ่มต้นธุรกิจหรือประกอบอาชีพอิสระควรเริ่มต้นด้วยตนเองในทุกเรื่อง	763 75.4	249 24.6	ใช่
23.	การเริ่มต้นธุรกิจที่มียอดจะขายน้อยแต่ได้เงินสดจะทำให้การประกอบอาชีพอิสระล้มเหลว	369 36.5	643 63.5	ไม่ใช่
24.	ต้องการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระต้องเรียนรู้หลัก 4P's	822 81.2	190 18.8	ใช่
25.	ดวงชะตาเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ	422 41.7	590 58.3	ไม่ใช่
26.	จรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมีความสำคัญมาก	876 86.6	136 13.4	ใช่
27.	คิดนอกกรอบไม่เป็นคงยากที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ	459 45.4	553 54.6	ใช่
28.	การประดิษฐ์ดอกไม้ การจัดสวนถาด การทำเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ การรับเหมาก่อนสร้าง การขายประกัน ถือได้ว่าเป็นอาชีพอิสระ	690 68.2	322 31.8	ใช่
29.	การดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงมากมักจะมีกำไรมากตามไปด้วย	679 67.1	333 32.9	ใช่
30.	การประชาสัมพันธ์ คือ หัวใจของธุรกิจ	772 76.3	240 23.7	ใช่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่	คำตอบที่ถูกต้องคือ
31.	รูปแบบการขายแบบกองโจรจะทำให้คืนทุนได้เร็วและทำให้เกิดความมั่นคงทางธุรกิจ	330 32.6	682 67.4	ไม่ใช่
32.	การทำธุรกิจควรจะลงทุนคนเดียวเพราะจะทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจ	703 69.5	309 30.5	ใช่
33.	เส้นทางสู่ความสำเร็จของ SMEs คือ ความถนัด ความสามารถในการแข่งขัน การสร้างคุณค่าเพิ่ม	814 80.4	198 19.6	ใช่
34.	ความสามารถในการแข่งขันเชิงธุรกิจ ประกอบด้วย คุณภาพ ประสิทธิภาพการผลิต การบริหาร และแผนธุรกิจ	807 79.7	205 20.3	ใช่
35.	การสร้างคุณค่าของสินค้า คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาแบรนด์ และการสร้างเครือข่าย	845 83.5	167 16.5	ใช่
36.	เทคนิค 3 ป. ที่นิยมใช้ในการแข่งขันทางการค้า คือ ประสิทธิภาพ ประโยชน์ ปลอดภัย	167 16.5	845 83.5	ไม่ใช่
37.	กลยุทธ์ราคาหล่อใจมีความนิยมใช้กับธุรกิจซูเปอร์มาร์เก็ต	776 76.7	236 23.3	ใช่
38.	ส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย การส่งเสริมการขาย	849 83.9	163 16.1	ใช่
39.	ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้	841 83.1	171 16.9	ใช่
40.	ข้อเสียของการขายยี่ห้อ จะเกิดขึ้นถ้าหากสินค้าสร้างความไม่พอใจให้แก่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย	821 81.1	191 18.9	ใช่
41.	การกำหนดราคาสินค้าเป็นเลขคี่ถือว่าเป็นกลยุทธ์ทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง	820 81.0	192 19.0	ใช่
42.	การส่งเสริมการขายที่ค่าอยู่กับผู้บริโภค ได้แก่ การลดราคา มีของแถม และมีการอบรม	183 18.1	829 81.9	ไม่ใช่
43.	บุคคลจะตัดสินใจซื้อสินค้าแต่ละอย่างนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจภายนอกและภายใน	821 81.1	191 18.9	ใช่
44.	ธุรกิจเครือข่ายเปรียบได้กับการเป็นลูกจ้างบริษัทนั่นเอง	223 22.0	789 78.0	ไม่ใช่
45.	การตลาดในกลุ่ม MLM (Multi-level Marketing) ไม่มีความต่างจากระบบการตลาดปกติ	269 26.6	743 73.4	ไม่ใช่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่	คำตอบที่ถูกต้องคือ
46.	ผู้ประกอบการธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) จะได้รับเงินจากบริษัทที่ต่อเมื่อมีผลงานปรากฏ	768 75.9	244 24.1	ใช่
47.	การกำหนดราคาสินค้าในขั้นพื้นฐาน มี 3 วิธี คือ กำหนดราคาจากต้นทุน กำหนดราคาจากกำไรที่ต้องการ กำหนดราคาโดยพิจารณาจากการแข่งขันในตลาด	190 18.8	822 81.2	ไม่ใช่
48.	ความสำเร็จของธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) ขึ้นอยู่กับทักษะในการติดต่อและความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจ	202 20.0	810 80.0	ไม่ใช่
49.	การแนะนำผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าควรเน้นที่คุณลักษณะและคุณภาพเท่านั้น	788 77.9	224 22.1	ใช่
50.	หน้าที่หลักของผู้ประกอบการธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) มี 2 อย่างคือ แนะนำผลิตภัณฑ์ และชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมธุรกิจ	208 20.6	804 79.4	ไม่ใช่
51.	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม มีชื่อย่อว่า SMEs	834 82.4	178 17.6	ใช่
52.	ขณะเรียนหนังสืออยู่ก็สามารถประกอบอาชีพอิสระได้	833 82.3	179 17.7	ใช่
53.	การทำงานที่ KFC จัดได้ว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ	322 31.8	690 68.2	ไม่ใช่
54.	การลงทุนกับเพื่อนขายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ ในวันหยุดก็จัดได้ว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ	863 85.3	149 14.7	ใช่
55.	การทำการค้าผ่านอินเทอร์เน็ตสามารถสร้างรายได้ได้จริง	801 79.2	211 20.8	ใช่

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา จากคะแนนเต็ม 55 คะแนน

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 คะแนน	7	0.7
21-27 คะแนน	38	3.8
28-34 คะแนน	432	42.7
35-41 คะแนน	485	47.9
42 คะแนนขึ้นไป	50	4.9
รวม	1,012	100.0

จากตารางที่ 3 และ 3.1 พบว่า จากข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระทั้ง 55 ข้อ ส่วนใหญ่จะตอบถูกอยู่ระหว่าง 28-41 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 90.7 โดยผู้ที่มีคะแนนสูงสุดตอบได้ถูก 46 ข้อ และผู้ที่มีคะแนนน้อยที่สุด ตอบได้ถูก 14 ข้อ โดยที่ค่าเฉลี่ยของความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระมีค่าเท่ากับ 34.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.26

ซึ่งพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระข้อที่นักศึกษาสามารถตอบถูกและมีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 17. ความก้าวหน้าของผู้ประกอบอาชีพอิสระขึ้นอยู่กับความขยันและอดทน (ความถี่ 887) รองลงมาคือ ข้อ 26. จรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมีความสำคัญมาก (ความถี่ 876) และข้อ 54. การลงทุนกับเพื่อนขายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ ในวันหยุดก็จัดได้ว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ (ความถี่ 863) ส่วนข้อที่นักศึกษาตอบผิดและมีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 36. เทคนิค 3 ป. ที่นิยมใช้ในการแข่งขันทางการค้า คือ ประสิทธิภาพ ประโยชน์ ปลอดภัย (ความถี่ 845) รองลงมาคือ ข้อ 42. การส่งเสริมการขายที่ค้าอยู่กับผู้บริโภค ได้แก่ การลดราคา มีของแถม และมีการอบรม (ความถี่ 829) และข้อ 47. การกำหนดราคาสินค้าในชั้นพื้นฐาน มี 3 วิธี คือ กำหนดราคาจากต้นทุน กำหนดราคาจากกำไรที่ต้องการ กำหนดราคาโดยพิจารณาจากการแข่งขันในตลาด (ความถี่ 822)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน

<i>ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ</i>	<i>N</i>	<i>X̄</i>	<i>SD.</i>	<i>F-test</i>	<i>Sig.</i>
มหาวิทยาลัยปิด	304	34.72	3.32	35.215	.000
มหาวิทยาลัยเปิด	101	38.88	4.19		
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	199	33.78	4.71		
มหาวิทยาลัยราชมงคล	100	34.59	3.07		
มหาวิทยาลัยเอกชน	308	33.66	4.30		
Total	1012	34.62	4.26		

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4 พบว่า ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 แต่ละประเภทของมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชน โดยผลของคู่ที่แตกต่างกันดูได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งสถาบันแตกต่างกัน

<i>สถาบันที่มีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน</i>	<i>X̄</i>	<i>มหาวิทยาลัย</i>				
		<i>ปิด</i>	<i>เปิด</i>	<i>ราชภัฏ</i>	<i>ราชมงคล</i>	<i>เอกชน</i>
		34.72	38.88	33.78	34.59	33.66
มหาวิทยาลัยปิด	34.72		-4.1518*	.9455*		1.0692*
มหาวิทยาลัยเปิด	38.88			5.0973*	4.2912*	5.2211*
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	33.78					
มหาวิทยาลัยราชมงคล	34.59					.9299*
มหาวิทยาลัยเอกชน	33.66					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 6 พบว่า มีคู่ที่มีความแตกต่างกัน 3 คู่ ดังนี้ คือ

- นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชชมงคล มหาวิทยาลัยปิดและมหาวิทยาลัยเอกชน

- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชชมงคลมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

- และนักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

นั่นคือนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และลำดับ ความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับทศนคติในการประกอบอาชีพอิสระในด้านต่าง ๆ

ข้อ	ด้านความคิด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	X	ลำดับ
1.	อาชีพอิสระช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	408 40.9	412 41.3	152 15.2	22 2.2	3 .3	4.20	1
2.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สุจริตและสังคมยอมรับ	372 37.3	421 42.2	176 17.6	27 2.7	2 .2	4.14	2
3.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน	274 27.5	419 42.1	229 23.0	55 5.5	19 1.9	3.88	7
4.	อาชีพอิสระมีระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัว	252 25.3	465 46.6	234 23.5	31 3.1	15 1.5	3.91	6
5.	อาชีพอิสระสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจการได้ง่าย	232 23.2	425 42.6	240 24.0	57 5.7	44 4.4	3.75	9
6.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทั้งรัฐบาลและเอกชนให้การสนับสนุน	156 15.7	349 35.0	298 29.9	116 11.6	77 7.7	3.39	12
7.	อาชีพอิสระเป็นทางเลือกสำหรับผู้ว่างงาน	230 23.1	409 41.0	270 27.1	49 4.9	39 3.9	3.74	10
8.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี	309 31.1	432 43.4	212 21.3	33 3.3	9 .9	4.00	4

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านความคิด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	X	ลำดับ
9.	อาชีพอิสระสามารถสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว	282 28.3	459 46.0	227 22.8	22 2.2	7 .7	3.99	5
10.	อาชีพอิสระเหมาะสำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น	220 22.1	394 39.6	225 22.6	109 11.0	46 4.6	3.64	11
11.	อาชีพอิสระทำให้ข้าพเจ้ามีเวลาให้ครอบครัวมากขึ้น	267 26.8	383 38.4	248 24.8	83 8.3	17 1.7	3.80	8
12.	อาชีพอิสระสามารถสร้างคนให้มีอนาคต	413 41.6	363 36.6	167 16.8	38 3.8	12 1.2	4.13	3
	ภาพรวมด้านความคิด	28.56	41.24	22.40	5.37	2.43	3.88	
ข้อ	ด้านความรู้สึก	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	X	ลำดับ
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความไม่แน่นอนในการประกอบอาชีพอิสระ	139 13.9	218 21.9	411 41.2	138 13.8	91 9.1	3.18	10
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจที่ได้เป็นเจ้านายตัวเอง	231 23.2	368 36.9	341 34.2	47 4.7	10 1.0	3.77	2
15.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าเบื่อ	71 7.1	188 18.9	417 41.9	223 22.4	97 9.7	2.91	11
16.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ประสบความสำเร็จยาก	86 8.7	280 28.3	477 48.3	117 11.8	28 2.8	3.28	9
17.	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่ใคร ๆ มองว่าอาชีพอิสระเป็นหนทางสุดท้ายที่จะเลือกทำ	104 10.4	381 38.2	421 42.2	59 5.9	32 3.2	3.47	7
18.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำได้ง่ายไม่ต้องใช้ความสามารถเท่าใด	122 12.2	357 35.8	417 41.9	78 7.8	22 2.2	3.48	6
19.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ	292 29.4	387 38.9	283 28.5	23 2.3	9 .9	3.94	1

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านความรู้สึก	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	X	ลำดับ
20.	ข้าพเจ้าชื่นชมคนที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพอิสระ	199 20.0	324 32.5	271 27.2	115 11.5	88 8.8	3.43	8
21.	ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายเมื่อใคร ๆ รู้ว่าข้าพเจ้าประกอบอาชีพอิสระ	76 7.6	197 19.7	384 38.3	212 21.2	133 13.3	2.87	12
22.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องพึ่งตนเอง	143 14.3	369 36.8	435 43.4	51 5.1	4 .4	3.59	5
23.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ	177 17.7	375 37.6	399 40.0	45 4.5	2 .2	3.68	3
24.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระ	202 20.1	350 34.9	385 38.3	52 5.2	15 1.5	3.67	4
25.	การประกอบอาชีพอิสระทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเสียศักดิ์ศรี	82 8.2	126 12.6	292 29.1	259 25.8	244 24.3	2.54	13
ภาพรวมด้านความรู้สึก		14.83	30.22	38.03	10.94	5.98	3.37	
ข้อ	ด้านพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	X	ลำดับ
26.	ข้าพเจ้าสามารถประกอบอาชีพอิสระได้	174 17.3	229 22.8	410 40.8	140 13.9	52 5.2	3.33	3
27.	ข้าพเจ้ามักติดตามข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพอิสระอยู่เสมอ ๆ	90 9.0	215 21.4	484 48.2	162 16.1	53 5.3	3.13	4
28.	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะประกอบอาชีพอิสระ	74 7.4	177 17.6	561 55.8	153 15.2	40 4.0	3.09	5
29.	ถึงแม้ข้าพเจ้าจะมีงานประจำ ข้าพเจ้าก็จะทำอาชีพอิสระเป็นงานเสริม	83 8.3	176 17.6	532 53.1	164 16.4	46 4.6	3.09	5

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	ลำดับ
30.	เมื่อเห็นคนที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพอิสระ ข้าพเจ้าต้องการที่จะทำได้ในแบบนั้น	132 13.1	228 22.7	523 52.1	105 10.5	16 1.6	3.35	1
31.	ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	69 6.9	182 18.1	535 53.3	189 18.8	28 2.8	3.07	7
32.	อาชีพอิสระเป็นหนทางเลือกหนึ่งที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะทำหลังสำเร็จการศึกษา	65 6.5	185 18.4	511 50.9	181 18.0	62 6.2	3.01	9
33.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพที่สามารถเป็นเจ้าของกิจการเอง	153 15.3	218 21.8	480 48.0	127 12.7	23 2.3	3.35	1
34.	ข้าพเจ้าชอบคิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่	64 6.4	175 17.5	557 55.8	171 17.1	32 3.2	3.07	7
35.	ข้าพเจ้ามักใช้เวลาว่างจากการเรียนฝึกฝนตนเองให้มีความชำนาญหรือมีทักษะในการประกอบอาชีพอิสระเพื่อไว้โอกาสข้างหน้า	50 5.0	200 20.0	502 50.2	189 18.9	59 5.9	2.99	11
36.	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่เรียนมาสร้างรายได้บนอินเตอร์	41 4.1	143 14.2	476 47.4	213 21.2	132 13.1	2.75	12
37.	ข้าพเจ้ามีรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระจึงไม่ต้องรบกวนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง	80 8.0	203 20.2	461 45.9	169 16.8	92 9.2	3.01	9
ภาพรวมด้านพฤติกรรม		8.93	19.37	50.12	16.31	5.27	3.10	

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 6 พบว่า ทักษะคิดในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ปรากฏว่าทักษะคิดทางด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระมีประเด็นที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1. อาชีพอิสระช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ข้อ 2. อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สุจริตและสังคมยอมรับ ($\bar{X} = 4.14$) และข้อ 12. อาชีพอิสระสามารถสร้างคนให้มือนาค ($\bar{X} = 4.13$) ทักษะคิดทางด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระปรากฏประเด็นที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 19. อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.94$) ข้อ 14. ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจที่ได้เป็นเจ้านายตัวเอง ($\bar{X} = 3.77$) และข้อ 23. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการประกอบอาชีพอิสระเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ ($\bar{X} = 3.68$) และทักษะคิดด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระปรากฏประเด็นที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 30. เมื่อเห็นคนที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพอิสระข้าพเจ้าต้องการที่จะทำได้ในแบบนั้น ($\bar{X} = 3.35$) ข้อ 33. ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพที่สามารถเป็นเจ้าของกิจการเอง ($\bar{X} = 3.35$) และข้อ 26. ข้าพเจ้าสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ ($\bar{X} = 3.33$) ข้อ 27. ข้าพเจ้ามักติดตามข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพอิสระอยู่เสมอ ๆ ($\bar{X} = 3.13$)

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน โดยแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	สถาบัน	N	\bar{X}	SD.	F-test	Sig.
ด้านความคิด	ม.เปิด	304	3.97	0.44	3.627	0.006
	ม.เปิด	101	3.86	0.44		
	ม.ราชภัฏ	199	3.87	0.60		
	ม.ราชมนคร	100	3.83	0.49		
	ม.เอกชน	308	3.82	0.56		
ด้านความรู้สึก	ม.เปิด	304	3.42	0.35	17.924	0.000
	ม.เปิด	101	3.29	0.39		
	ม.ราชภัฏ	199	3.48	0.41		
	ม.ราชมนคร	100	3.47	0.35		
	ม.เอกชน	308	3.22	0.42		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	สถาบัน	N	X	SD.	F-test	Sig.
ด้านพฤติกรรม	ม.เปิด	304	2.78	0.54	41.277	0.000
	ม.เปิด	101	3.28	0.71		
	ม.ราชภัฏ	199	3.37	0.59		
	ม.ราชมงคล	100	3.20	0.37		
	ม.เอกชน	308	3.15	0.49		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ โดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลของคู่ที่แตกต่างกันคู่ได้จากตารางจำแนกรายด้านได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านความคิด

สถาบันที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน(ด้านความคิด)	X	มหาวิทยาลัย				
		เปิด 3.97	เปิด 3.85	ราชภัฏ 3.87	ราชมงคล 3.83	เอกชน 3.82
มหาวิทยาลัยปิด	3.97			.0987*	.1535*	.1480*
มหาวิทยาลัยเปิด	3.86					
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	3.87					
มหาวิทยาลัยราชมงคล	3.83					
มหาวิทยาลัยเอกชน	3.82					

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 8 พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันมี 3 คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดจะมีทัศนคติทางด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชวมงคล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านความรู้สึ

สถาบันที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน (ด้านความรู้สึ)	\bar{X}	มหาวิทยาลัย				
		ปิด	เปิด	ราชภัฏ	ราชวมงคล	เอกชน
		3.42	3.29	3.48	3.47	3.22
มหาวิทยาลัยปิด	3.42		.1284*			.1961*
มหาวิทยาลัยเปิด	3.29			-.1911*	-.1751*	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	3.48					.2588*
มหาวิทยาลัยราชวมงคล	3.47					.2429*
มหาวิทยาลัยเอกชน	3.22					

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 9 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 4 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติทางด้านความรู้สึในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัยเอกชน
- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีทัศนคติทางด้านความรู้สึในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชวมงคลและมหาวิทยาลัยเอกชน

นั่นคือนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลมีทัศนคติทางด้านความรู้สึในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านพฤติกรรม

สถาบันที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน(ด้านพฤติกรรม)	\bar{X}	มหาวิทยาลัย				
		ปิด	เปิด	ราชภัฏ	ราชมงคล	เอกชน
		2.78	3.28	3.37	3.20	3.15
มหาวิทยาลัยปิด	2.78		-.4978*	-.5903*	-.4173*	-.3662*
มหาวิทยาลัยเปิด	3.28					.1316*
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	3.37				.1730*	
มหาวิทยาลัยราชมงคล	3.20					.0511*
มหาวิทยาลัยเอกชน	3.15					

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 10 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 4 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยราชมงคล และมหาวิทยาลัยเอกชน
- นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเอกชน
- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชมงคล
- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชมงคลมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเอกชน

นั่นคือนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนสายบริหารกับเรียนสายมนุษยศาสตร์ฯ โดยแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	สายการเรียน	N	\bar{X}	SD.	T-test	Sig.
ด้านความคิด	บริหาร	521	3.86	0.53	-.881	.378
	มนุษยศาสตร์ฯ	491	3.89	0.51		
ด้านความรู้สึกลึก	บริหาร	521	3.36	0.41	-.183	.855
	มนุษยศาสตร์ฯ	491	3.37	0.40		
ด้านพฤติกรรม	บริหาร	521	3.11	0.60	.918	.359
	มนุษยศาสตร์ฯ	491	3.08	0.58		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 11 พบว่า นักศึกษาที่เรียนสายบริหารกับสายมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกลึกและด้านพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนสายบริหารกับเรียนสายมนุษยศาสตร์ฯ ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	สายการเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-test	Sig.
ด้านความคิด	ม.รัฐบาล สายบริหาร	3.93	.49	5.469	0.001
	ม.รัฐบาล มนุษยศาสตร์ฯ	3.88	.51		
	ม.เอกชน สายบริหาร	3.74	.58		
	ม.เอกชน มนุษยศาสตร์ฯ	3.93	.53		
ด้านความรู้สึกลึก	ม.รัฐบาล สายบริหาร	3.44	.38	17.639	0.000
	ม.รัฐบาล มนุษยศาสตร์ฯ	3.43	.38		
	ม.เอกชน สายบริหาร	3.23	.43		
	ม.เอกชน มนุษยศาสตร์ฯ	3.24	.41		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	สายการเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-test	Sig.
ด้านพฤติกรรม	ม.รัฐบาล สายบริหาร	3.10	.63	1.594	0.189
	ม.รัฐบาล มนุษยศาสตร์ฯ	3.01	.62		
	ม.เอกชน สายบริหาร	3.15	.52		
	ม.เอกชน มนุษยศาสตร์ฯ	3.16	.48		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 12 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านพฤติกรรม มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ทัศนคติด้านความคิด และด้านความรู้สึกรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีสายการเรียนต่างกัน และมีความแตกต่างกันทางด้านความคิด

สถาบันและสายการเรียนที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน (ด้านความคิด)	\bar{X}	มหาวิทยาลัยรัฐบาล		มหาวิทยาลัยเอกชน	
		สายบริหาร	สายมนุษยศาสตร์ฯ	สายบริหาร	สายมนุษยศาสตร์ฯ
		3.93	3.88	3.74	3.93
ม.รัฐบาล สายบริหาร	3.93			.1923*	
สายมนุษยศาสตร์ฯ	3.88			.1473*	
ม.เอกชน สายบริหาร	3.74				-.1914*
สายมนุษยศาสตร์ฯ	3.93				

ผลการวิเคราะห์ ตาราง 13 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 3 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลสายการเรียนบริหารและสายการเรียนมนุษยศาสตร์ฯ และมหาวิทยาลัยเอกชนสายการเรียนมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติทางด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนสายการเรียนบริหาร

- นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนสายมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติทางด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนสายการเรียนบริหาร

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีสายการเรียนต่างกัน และมีความแตกต่างกันทางด้านความรู้สึก

สถาบันและสายการเรียนที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน(ด้านความรู้สึก)	\bar{X}	ม.รัฐบาล		ม.เอกชน	
		สายบริหาร 3.43	สายมนุษยศาสตร์ฯ 3.43	สายบริหาร 3.23	สายมนุษยศาสตร์ฯ 3.23
ม.รัฐบาล สายบริหาร	3.43			.2075*	.2000*
สายมนุษยศาสตร์ฯ	3.43			.2008*	.1932*
ม.เอกชน สายบริหาร	3.23				
สายมนุษยศาสตร์ฯ	3.23				

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 14 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 2 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลสายการเรียนบริหารและสายการเรียนมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติทางด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนสายการเรียนบริหารและสายมนุษยศาสตร์ฯ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของ
นักศึกษา

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีเพศต่างกัน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	เพศ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	T-test	Sig.
ด้านความคิด	ชาย	3.85	0.52	-1.470	.142
	หญิง	3.90	0.52		
ด้านความรู้สึก	ชาย	3.33	0.40	-2.475	.013
	หญิง	3.40	0.40		
ด้านพฤติกรรม	ชาย	3.12	0.61	.896	.371
	หญิง	3.08	0.57		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 15 พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	X	SD.	F-test	Sig.
ด้านความคิด	ต่ำกว่า 2.00	60	3.67	0.56	5.074	.000
	2.00 – 2.50	292	3.83	0.53		
	2.51 – 3.00	314	3.90	0.50		
	3.01 – 3.50	230	3.93	0.47		
	3.51 ขึ้นไป	109	4.00	0.55		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	\bar{X}	SD.	F-test	Sig.
ด้านความรู้สึกรู้สึก	ต่ำกว่า 2.00	60	3.26	0.42	1.514	.196
	2.00 – 2.50	292	3.36	0.42		
	2.51 – 3.00	314	3.38	0.40		
	3.01 – 3.50	230	3.37	0.37		
	3.51 ขึ้นไป	109	3.41	0.40		
ด้านพฤติกรรม	ต่ำกว่า 2.00	60	3.20	0.32	11.309	.000
	2.00 – 2.50	292	3.22	0.56		
	2.51 – 3.00	314	3.15	0.58		
	3.01 – 3.50	230	2.92	0.61		
	3.51 ขึ้นไป	109	2.96	0.64		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 16 พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันตั้งแต่ระดับต่ำกว่า 2.00 -3.51 ขึ้นไป มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าทัศนคติด้านความคิด และด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรู้สึกรู้สึกไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านความคิดที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน (ด้านความคิด)	X	ต่ำกว่า 2.00 (3.67)	2.00-2.50 (3.83)	2.51- 3.00 (3.90)	3.01- 3.50 (3.93)	3.51 ขึ้นไป (4.00)
ต่ำกว่า 2.00	3.67		-.1567*	-.2195*	-.2590*	-.3289*
2.00 – 2.50	3.83				-.1023*	-.1722
2.51 – 3.00	3.90					
3.01 – 3.50	3.93					
3.51 ขึ้นไป	4.00					

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 17 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 2 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับ 2.00 มีทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับ 2.00-2.50 ระดับ 2.51-3.00 ระดับ 3.01-3.50 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับ 3.5 ขึ้นไป

- นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 2.00-2.50 มีทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 3.01-3.50 และระดับ 3.5 ขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านพฤติกรรมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระต่างกัน (ด้านพฤติกรรม)	X	ต่ำกว่า 2.00 (3.20)	2.00- 2.50 (3.22)	2.51- 3.00 (3.15)	3.01- 3.50 (2.92)	3.51 ขึ้นไป (2.96)
ต่ำกว่า 2.00	3.20				.2803*	.2323*
2.00 – 2.50	3.22				.3068*	.2588*
2.51 – 3.00	3.15				.2345*	.1865*
3.01 – 3.50	2.92					
3.51 ขึ้นไป	2.96					

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 18 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 3 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับ 2.00 มีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 3.01-3.50 และระดับ 3.5 ขึ้นไป
- นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 2.00-2.50 มีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 3.01-3.50 และระดับ 3.5 ขึ้นไป
- นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 2.51-3.00 มีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 3.01-3.50 และระดับ 3.5 ขึ้นไป

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพต่างกัน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลืองานด้านอาชีพของผู้ปกครอง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	T-test	Sig.
ด้านความคิด	ช่วยงาน	3.87	0.51	-827	.408
	ไม่ได้ช่วยงาน	3.90	0.52		
ด้านความรู้สึก	ช่วยงาน	3.37	0.41	-.119	.906
	ไม่ได้ช่วยงาน	3.37	0.40		
ด้านพฤติกรรม	ช่วยงาน	3.27	0.54	7.557	.000
	ไม่ได้ช่วยงาน	2.99	0.60		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 19 พบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการช่วยผู้ปกครองในการประกอบอาชีพมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ช่วยงาน ผู้ปกครองในการประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทัศนคติด้านความคิดและด้านความรู้สึกไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนต่างกัน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	ประสบการณ์ที่ได้ทำงานพิเศษระหว่างเรียน	N	\bar{X}	SD.	F-test	Sig.
ด้านความคิด	เคยทำงาน	300	3.90	0.55	.534	.587
	ปัจจุบันยังทำงานอยู่	325	3.86	0.50		
	ไม่เคยทำงาน	305	3.90	0.52		
ด้านความรู้สึก	เคยทำงาน	300	3.40	0.43	6.498	.002
	ปัจจุบันยังทำงานอยู่	325	3.32	0.35		
	ไม่เคยทำงาน	305	3.43	.041		
ด้านพฤติกรรม	เคยทำงาน	300	3.18	0.58	5.274	.005
	ปัจจุบันยังทำงานอยู่	325	3.10	0.51		
	ไม่เคยทำงาน	305	3.02	0.67		

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 20 พบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการหารายได้พิเศษระหว่างเรียน คือ เคยทำงาน ปัจจุบันกำลังทำงาน และไม่เคยทำงาน มีทัศนคติในการประกอบอาชีพ โดยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านความรู้สึกที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระที่ต่างกัน (ด้านความรู้สึก)	\bar{X}	เคยทำปัจจุบันไม่ได้ทำงาน 3.40	ปัจจุบันยังทำงานอยู่ 3.32	ไม่เคยทำงาน 3.43
เคยทำงาน	3.40		.0820*	
ปัจจุบันยังทำงานอยู่	3.32			-.1122*
ไม่เคยทำงาน	3.43			

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 21 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 2 คู่ ดังนี้คือ

- นักศึกษาที่มีเคยทำงานมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษาที่ปัจจุบันกำลังมีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน

- นักศึกษาที่ปัจจุบันกำลังทำงานมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระแยกว่านักศึกษาที่ไม่เคยทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติทางด้านพฤติกรรมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนต่างกัน โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระที่ต่างกัน (ด้านพฤติกรรม)	X	เคยทำปัจจุบันไม่ได้ทำงาน	ปัจจุบันยังทำงานอยู่	ไม่เคยทำงาน
เคยทำงาน	3.18			.1588*
ปัจจุบันยังทำงานอยู่	3.10			
ไม่เคยทำงาน	3.02			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 22 พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 1 คู่ คือ นักศึกษาที่มีเคยทำงานและปัจจุบันกำลังทำงานมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นลักษณะการทำวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและนำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญคือ เพื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ สถาบัน สายการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 สถาบัน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาล 7 สถาบัน ได้แก่ กลุ่มมหาวิทยาลัยปิด คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กลุ่มมหาวิทยาลัยเปิด คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงใหญ่ และมหาวิทยาลัยเอกชน 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งได้มาด้วยวิธีการจับฉลากและแยกเป็นสายการเรียนบริหารและสายการเรียนมนุษยศาสตร์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามได้ดังนี้ สายการเรียนบริหาร จำนวน 521 คน และสายการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 491 คน รวมทั้งสิ้น 1,012 คน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วย

วิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different) สำหรับการศึกษาคำแปรที่เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 63.6 และเพศชายร้อยละ 36.4 ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชนร้อยละ 30.4 มหาวิทยาลัยปิด ร้อยละ 30.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยละ 19.7 มหาวิทยาลัยเปิด ร้อยละ 10.0 และมหาวิทยาลัยราชวมงคล ร้อยละ 9.9 แยกเป็นสายการเรียนบริหาร ร้อยละ 51.4 และสายมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 48.6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำกว่า 2.00 ร้อยละ 6.0 ระดับ 2.00 - 2.50 ร้อยละ 29.1 ระดับ 2.51 - 3.00 ร้อยละ 31.2 ระดับ 3.01 - 3.50 ร้อยละ 22.9 และระดับ 3.51 ขึ้นไป ร้อยละ 10.8 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้ประกอบการในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 40.1 และ 59.9 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์ กำลังมีประสบการณ์และไม่เคยมีประสบการณ์ที่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ร้อยละ 32.3, 34.9 และ 32.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

จากข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระทั้ง 55 ข้อ ส่วนใหญ่จะตอบถูกอยู่ระหว่าง 28-41 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 90.7 โดยผู้ที่มีคะแนนสูงสุดตอบได้ถูก 46 ข้อ และผู้ที่มีคะแนนน้อยที่สุด ตอบได้ถูก 14 ข้อ โดยที่ค่าเฉลี่ยของความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระมีค่าเท่ากับ 34.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.26

ซึ่งพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระข้อที่นักศึกษาสามารถตอบถูกและมีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 17. ความก้าวหน้าของผู้ประกอบอาชีพอิสระขึ้นอยู่กับความขยันและอดทน (ความถี่ 887) รองลงมาคือ ข้อ 26. จรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมีความสำคัญมาก (ความถี่ 876) และข้อ 54. การลงทุนกับเพื่อนขายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ ในวันหยุดก็จัดได้ว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ (ความถี่ 863) ส่วนข้อที่นักศึกษาตอบผิดและมีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 36. เทคนิค 3 ป. ที่นิยมใช้ในการแข่งขันทางการค้า คือ ประสิทธิภาพ ประโยชน์ ปลอดภัย (ความถี่ 845) รองลงมาคือ ข้อ 42. การส่งเสริมการขายที่ค่า

อยู่กับผู้บริโภค ได้แก่ การลดราคา มีของแถม และมีการอบรม (ความถี่ 829) และข้อ 47. การกำหนดราคาสินค้าในชั้นพื้นฐาน มี 3 วิธี คือ กำหนดราคาจากต้นทุน กำหนดราคาจากกำไรที่ต้องการ กำหนดราคาโดยพิจารณาจากการแข่งขันในตลาด (ความถี่ 822)

สรุปได้ว่า ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 แต่ละประเภทของมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชวมงคล มหาวิทยาลัยปิด และมหาวิทยาลัยเอกชน

นั่นคือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

ตอนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

- การศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน โดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความคิดเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลมีทัศนคติด้านความคิดดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีความแตกต่างกัน 3 คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชวมงคลและโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชน

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความรู้ลึกเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลมีทัศนคติด้านความรู้ลึกดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีความแตกต่างกัน 4 คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติด้านความรู้ลึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัยเอกชน นอกจากนี้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีทัศนคติด้านความรู้ลึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชวมงคลและมหาวิทยาลัยเอกชน

และเมื่อพิจารณาทัศนคติด้านพฤติกรรมเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีความแตกต่างกัน 4 คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยราชวมงคล และมหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบ

อาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชวมงคล และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชวมงคลมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

- การศึกษาทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนที่เรียนสายบริหารกับสายมนุษยศาสตร์ฯ โดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนที่เรียนสายบริหารกับสายมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **0.05**

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความคิดเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐบาลสายการเรียนบริหารและสายมนุษยศาสตร์มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์ โดยมีความแตกต่างกัน **3** คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลสายการเรียนบริหารและสายมนุษยศาสตร์ฯ และมหาวิทยาลัยเอกชนสายการเรียนมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนสายบริหาร

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความรู้สึกเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐบาลสายการเรียนบริหารและสายมนุษยศาสตร์มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์ โดยมีความแตกต่างกัน **2** คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลสายการเรียนบริหารและสายมนุษยศาสตร์ฯ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนสายบริหารและมหาวิทยาลัยเอกชนสายการเรียนมนุษยศาสตร์ฯ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

4.4.1 เพศ ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับเพศที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาเพศชายและหญิงมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงว่า เพศเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

4.4.2 สถาบัน ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับสถาบันที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **0.05**

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความคิดเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลมีทัศนคติด้านความคิดดีกกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีความแตกต่างกัน **3** คู่ คือ นักศึกษา

มหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชชมงคลและโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชน

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความรู้สึกเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาล มีทัศนคติด้านความรู้สึกดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีความแตกต่างกัน 4 คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัยเอกชน นอกจากนี้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชชมงคลและมหาวิทยาลัยเอกชน

และเมื่อพิจารณาทัศนคติด้านพฤติกรรมเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีความแตกต่างกัน 4 คู่ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยราชชมงคล และมหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีทัศนคติทางด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชชมงคล และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชชมงคลมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน แสดงว่า สถาบันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

4.4.3 สายการเรียน ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับสายการเรียนที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน แสดงว่า สายการเรียนเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

4.4.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันตั้งแต่ระดับต่ำกว่า 2.00 - 3.51 ขึ้นไป มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความคิดเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยมีความแตกต่างกัน 2 คู่ คือ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับ 2.00 มี

ทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 2.51-3.00, 3.01-3.50 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับ 3.51 ขึ้นไป นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 2.00-2.50 ยังมีทัศนคติด้านความคิดในการประกอบอิสระน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ 3.01-3.50 และระดับ 3.51 ขึ้นไป ตามลำดับ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

4.4.5 ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เคยช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่เคยช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทัศนคติด้านความคิดและความรู้สึกไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

4.4.6 ประสบการณ์ในการทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียน ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียนที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เคยทำงาน ไม่เคยทำงาน และนักศึกษาที่กำลังทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียนระหว่างการศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านความรู้สึก พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียนมีต่อทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา มีความแตกต่างกัน 2 คู่ คือ นักศึกษาที่เคยทำงานมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่า นักศึกษาที่ปัจจุบันกำลังมีประสบการณ์ในการทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียน และนักศึกษาที่ปัจจุบันกำลังทำงานมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระแยกกว่านักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียน

เมื่อพิจารณาทัศนคติด้านพฤติกรรม พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียนมีต่อทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา มีความแตกต่างกัน 1 คู่ คือ นักศึกษาที่เคยทำงานและปัจจุบันกำลังทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียนมีทัศนคติด้านพฤติกรรมในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียน แสดงว่า ประสบการณ์ในการทำงานหารรายได้พิเศษระหว่างเรียนมีผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลเกือบทุกแห่งมีความรู้ด้านการประกอบอาชีพอิสระมากกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยเรียงลำดับดังนี้ มหาวิทยาลัยเปิดมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยปิดและมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน ลำดับต่อมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดเอื้ออำนวยสำหรับนักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องทำงานควบคู่กับการเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยปิดและมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับจึงโอกาสได้คัดเลือกนักศึกษาที่มีความคิดและความรับผิดชอบต่อการเรียนมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเอกชน

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลเกือบทุกแห่งมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติด้านความคิดทั้งมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับดี ทัศนคติด้านความรู้สึกนึกศึกษา มหาวิทยาลัยรัฐบาลมีทัศนคติด้านความรู้สึกในการประกอบอาชีพอิสระในระดับดี และมหาวิทยาลัยเอกชนอยู่ในระดับค่อนข้างดี สำหรับทัศนคติด้านพฤติกรรมทั้งมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับค่อนข้างดี ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่านักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ระดับอุดมศึกษาได้รับความรู้ และประสบการณ์ยังไม่เพียงพอ จึงไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเองทางวิชาชีพ ไม่สามารถสร้างงานเพื่อประกอบวิชาชีพอิสระได้และมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้ระดับทัศนคติในการประกอบวิชาชีพจึงอยู่ในระดับค่อนข้างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา สุวรรณทัต (2535) พบว่า สถาบันอุดมศึกษามุ่งพัฒนาให้บัณฑิตเป็นผู้รอบรู้ทางด้านวิชาการมากกว่าจะประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้น การจัดหลักสูตรและรายวิชาที่สอนมีโครงสร้างแบ่งตามระเบียบวิชาการมากกว่ายึดตามลักษณะอาชีพ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถพอที่จะเป็นลูกจ้างแต่ไม่พอสำหรับเป็นผู้ประกอบการ

3. การเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาปรากฏผล ดังนี้ คือ

3.1 นักศึกษาเพศชายและหญิงมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้านได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญของสถิติไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศไม่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของบุคคล และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของศักดิ์นคร สีหอกแก้ว (2540) พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความต้องการฝึกงานอาชีพอิสระ

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจากผลวิจัยกล่าวหาว่า พอยันยันได้ว่าเพศไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนมีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **0.05** เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคม ค่านิยมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ "จอห์นแอล ฮอลแลนด์" ที่กล่าวว่า บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมและอาชีพ ซึ่งเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความสามารถและทักษะ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยมและทัศนคติตลอดจนการ มีบทบาทที่เหมาะสมและหลีกเลี่ยงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของลักขณา ผูกฝั่ง และสุทธิลักษณ์ เอื้อจิตถาวร (2542) พบว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเป้าหมายจะเข้ารับราชการ มีร้อยละ **49.3** ผู้ที่ยังไม่มีเป้าหมายมีร้อยละ **16.5** ส่วนนักศึกษาสถานบันราชภัฏที่มีเป้าหมายเข้ารับราชการมีร้อยละ **74.1** และที่ยังไม่มีเป้าหมายมีร้อยละ **5.8** ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

3.3 นักศึกษาที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันมีการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ผลักดันให้ทุกมหาวิทยาลัยมีโครงการสหกิจศึกษา ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษา ร่วมกับการจัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ประสบการณ์ จากการไปปฏิบัติงาน และทำให้นักศึกษา มีคุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ มากที่สุด (คู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : 2545) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สายการเรียนเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

3.4 นักศึกษาที่เรียนสายบริหารและสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **0.05** เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนในสายการเรียนของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Clark. (สุดา อ่อนช้อย. : 22 - 23) ได้ศึกษาผลของหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ผลปรากฏว่าหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับ **9** ช่วยให้คะแนนวุฒิ

ภาวะของทัศนคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำกว่าปานกลางให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ามหาวิทยาลัยและสายการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ

3.5 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันตั้งแต่ระดับต่ำกว่า 2.00 - 3.51 ขึ้นไป มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับปานกลาง-ระดับต่ำภายหลังจากสำเร็จการศึกษามีโอกาสและทางเลือกที่จะถูกคัดเลือกเข้าทำงานน้อยกว่าผู้ที่มีผลการเรียนในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร ชนาเทพพร (2544) กล่าวว่า ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานสถานประกอบการส่วนใหญ่ยังให้น้ำหนักเกี่ยวกับผลการเรียนมากสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในปัจจุบันและอนาคตเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

3.6 นักศึกษาที่เคยช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพและไม่เคยช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยแยกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันที่สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ปกครองและนักศึกษามีแนวคิด ทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระเปลี่ยนแปลงไป และนักศึกษาก็มีโอกาสเลือกประกอบอาชีพได้ตามที่ตนเองมีความสนใจและได้ศึกษามากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ สกุลคู (2529) พบว่าอาชีพของบิดามารดาไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การที่นักศึกษาช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

3.7 นักศึกษาที่เคยทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษา นักศึกษาที่กำลังทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนและไม่เคยทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทำให้การแข่งขันในการหาทำงานสูงขึ้น ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว เมื่อมีโอกาสจึงมักจะนำประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ กานดา จันทรย์แย้ม (2546) กล่าวว่า ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานอาจต้องพิจารณา ความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ทางด้านความสามารถ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ เชี่ยวชาญความถนัด ตลอดจนบุคลิกภาพ ค่านิยมและการแสดงออก และสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา (2549 : 29) พบว่า ปัจจุบันความต้องการของตลาดงานซึ่งมีเท่าเดิมแต่มีผู้สำเร็จการศึกษามากขึ้น ดังนั้นการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานมีความจำเป็นมากขึ้น และจะพิจารณาจากผลงานที่นักศึกษาหรือผู้สมัครมีเป็นสำคัญ รวมถึงประสบการณ์การทำงานหรือฝึกงานที่ผ่านมา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนคติด้านความคิดอยู่ในระดับดี ส่วนทัศนคติด้านความรู้สึกและพฤติกรรมอยู่ระดับค่อนข้างดี ผู้วิจัยจึงเสนอว่า สถาบันการศึกษาโดยฝ่ายวิชาการ คณะวิชา และอาจารย์ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอน ประสบการณ์วิธีการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมและได้ฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับอาชีพอิสระ เช่น การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระมาเป็นวิทยากร จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ ซึ่งอาจจะส่งผลให้นักศึกษามีระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระเพิ่มเติม เช่น ฐานะทางการเงินของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง

2. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในสายการเรียนอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น สายวิทยาศาสตร์ หรือคณะเดียวกันแต่ต่างสาขา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กานดา จันทรไย้ม. (2546). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ก้องเกียรติ โอภาสวงกร.(2549). กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัวของฟิลลิป ฮอลแลนด์.
กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- จรรยา สุวรรณทัต (2535). ประมวลบทความทางวิชาการ ฉบับพิเศษ พ.ศ.2525-2535.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ (2529). แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิง
สำรวจทั่วประเทศ พ.ศ. 2529. "ในโครงการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชนไทยทั้ง
ในและนอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ของประเทศ. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคนอื่นๆ (2543). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : วังอักษรการพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). เอกสารชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมิน
การศึกษา หน่วยที่ 1 - 7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ. (2529). การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะ
พาณิชยศาสตร์การบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษา.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2545). คู่มือสหกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- ยุพิน ประจวบเหมาะ. (2530). การประกอบอาชีพอิสระทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต
เศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุพิน องคานนท์. (2533). ทศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มี
ต่อการประกอบอาชีพอิสระ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เยาวเวศ ไหลอุดม. (2541). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพ
อิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2522. (2525). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- รุจิรา ทองช่อม. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของ
นิสิตชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยในภาคใต้. กรุงเทพฯ : ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- ลักขณา ผูกฝั่ง และสุทธิลักษณ์ เอื้อจิตถาวร. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคติของนิสิต
นักศึกษาต่อการรับราชการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานงานข้าราชการพลเรือน.
- วชิระ ไอบิธกร. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสร้างเสริมในครอบครัวและสถาน
ศึกษากับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอาชีวศึกษาใน
ภาคใต้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วชิระ ไอบิธกร. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพและการ
รับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.). ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยาและคณะ. (2532). ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาตลาดแรงงานของ
บัณฑิตในเชิงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิเชียร ชนาเทพาพร. (2544). Super Resume เขียนให้ได้งาน อ่านให้ได้คน. กรุงเทพฯ : สยามศิลป์
พริ้นท์.
- วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม. (2543). คู่มือนักเรียนนักศึกษา สมุทรสงคราม. เอกสารอัดสำเนา.
- สมสมุท มุ่งสันติ. (2539). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาการการจัดการสหวิทยาลัยอีสานใต้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2549). คู่มือการ
ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุดทอง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.ปฏิรูปการศึกษา. แหล่งที่มา ข่าวสด ฉบับที่ 5876 [หน้าที่ 29]
ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2549.

สำนักงานวิชา. การวิจัยธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : วิสิตีพัฒนา.

ศักดิ์นคร สีหอแก้ว (2540). สภาพและความต้องการฝึกงานอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พิษณุโลก. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2542. 122 หน้า. (วพ 98363)

อาชีพศึกษา, กรม. (2542). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
กรมอาชีพศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยาลัยสารพัด
ช่างพระนคร.

Allport, Gordon W. (1978). "The Handbook of Social Psychology," in the Nature of] Attitudes and Attitude change P. 142. Massachusettle : Weisley Publishing Co.,

Deleo, John G. (1982). "To Determine in Need for Achievement and Risk Taking Prosperity Between Mountaineers and Entrepreneur," Dissertation Abstracts International. 43(8) A ; December,.

Denton, Nora R. (1986). "Perceptions of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Educatio," Dissertation Abstracts International. 46(10) : A ; April,.

McClelland, David C. (1987). Human Motivation. New York : D' Van Nostrand Company, Inc.m.

Laurence G. Grimm. (1993). Statistical Applications for the Behavioral Sciences. P. 284. John wiley & son, Inc.

Luzzo,D.A.(1993)."Value of Career Decision-Making Self-Efficacy in Predicting Career Decision-Making Attitudes and Skills". Journal of Counseling Psychology.40:194-200.

กรม
การ
การ

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง การเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 3
ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและ เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาความรู้และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา คำตอบของนักศึกษาจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักศึกษาทั้งสิ้น แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยและนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อไป

คำแนะนำ : แบบสอบถามมี 4 ตอน กรุณาตอบทุกตอนและทุกข้อ

ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมายถูก / หน้าข้อความที่ตรงความเป็นจริง

1. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
2. สถาบันการศึกษา
 1. มหาวิทยาลัยรัฐบาล (ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
 2. มหาวิทยาลัยเอกชน (ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม)
 3. มหาวิทยาลัยเปิด (มหาวิทยาลัยรามคำแหง)
 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)
 5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ
3. สายการเรียน
 1. สายบริหาร ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ และสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม
 3. สายสังคมและมนุษยศาสตร์ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 1. ต่ำกว่า 2.00
 2. 2.00-2.50
 3. 2.51-3.00
 4. 3.01-3.50
 5. 3.51-4.00

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่
14.	คุณสมบัติที่ดีของผู้ประกอบอาชีพอิสระคือกล้าเสี่ยง และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล		
15.	ผู้ประกอบอาชีพอิสระอาจจะเป็นผู้มีความรู้มากหรือน้อยก็ได้		
16.	ผู้ประกอบอาชีพอิสระบางกลุ่มไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะหรือความรู้วิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ		
17.	ความก้าวหน้าของผู้ประกอบอาชีพอิสระขึ้นอยู่กับความขยันและอดทน		
18.	สำนักจัดหางานทุกแห่งมีการจัดอบรมอาชีพอิสระให้กับประชาชน		
19.	มีเงินแต่ไม่รู้จะลงทุนทำอะไรควรปรึกษานาการพาณิชย์		
20.	ผู้ประกอบอาชีพอิสระควรจบการศึกษาระดับ ปวส. เป็นอย่างน้อย		
21.	แผนธุรกิจเป็นเพียงส่วนประกอบเล็กน้อยในการกู้เงินมาลงทุน		
22.	เคล็ดลับการเริ่มต้นธุรกิจหรือประกอบอาชีพอิสระควรเริ่มต้นด้วยตนเองในทุกเรื่อง		
23.	การเริ่มต้นธุรกิจที่มียอดจะขายน้อยแต่ได้เงินสดจะทำให้การประกอบอาชีพอิสระล้มเหลว		
24.	ต้องการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระต้องเรียนรู้หลัก 4P's		
25.	ดวงชะตาเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ		
26.	จรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมีความสำคัญมาก		
27.	คตินอกกรอบไม่เป็นคงยากที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ		
28.	การประดิษฐ์ดอกไม้ การจัดสวนถาด การทำเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ การรับเหมา ก่อนสร้าง การขายประกัน ถือได้ว่าเป็นอาชีพอิสระ		
29.	การดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงมากมักจะมีกำไรมากตามไปด้วย		
30.	การประชาสัมพันธ์ คือ หัวใจของธุรกิจ		
31.	รูปแบบการขายแบบกองโจรจะทำให้คืนทุนได้เร็วและทำให้เกิดความมั่นคงทางธุรกิจ		
32.	การทำธุรกิจควรจะลงทุนคนเดียวเพราะจะทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจ		
33.	เส้นทางสู่ความสำเร็จของ SMEs คือ ความถนัด ความสามารถในการแข่งขัน การสร้างคุณค่าเพิ่ม		
34.	ความสามารถในการแข่งขันเชิงธุรกิจ ประกอบด้วย คุณภาพ ประสิทธิภาพการผลิต การบริหาร และแผนธุรกิจ		

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่
35.	การสร้างคุณค่าของสินค้า คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาแบรนด์ และการสร้างเครือข่าย		
36.	เทคนิค 3 ป. ที่นิยมใช้ในการแข่งขันทางการค้า คือ ประสิทธิภาพ ประโยชน์ ปลอดภัย		
37.	กลยุทธ์ราคาสื่อใจมีความนิยมใช้กับธุรกิจซูเปอร์มาเก็ต		
38.	ส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย การส่งเสริมการขาย		
39.	ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้		
40.	ข้อเสียของการขายยี่ห้อ จะเกิดขึ้นถ้าหากสินค้าสร้างความไม่พอใจให้แก่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย		
41.	การกำหนดราคาสินค้าเป็นเลขคู่ถือว่าเป็นกลยุทธ์ทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง		
42.	การส่งเสริมการขายที่ค่าอยู่กับผู้บริโภค ได้แก่ การลดราคา มีของแถม และวีการอบรม		
43.	บุคคลจะตัดสินใจซื้อสินค้าแต่ละอย่างนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจภายนอกและภายใน		
44.	ธุรกิจเครือข่ายเปรียบได้กับการเป็นลูกจ้างบริษัทนั่นเอง		
45.	การตลาดในกลุ่ม MLM (Multi-level Marketing) ไม่มีความต่างจากระบบการตลาดปกติ		
46.	ผู้ประกอบธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) จะได้รับเงินจากบริษัทที่ต่อเมื่อมีผลงานปรากฏ		
47.	การกำหนดราคาสินค้าในขั้นพื้นฐาน มี 3 วิธี คือ กำหนดราคาจากต้นทุน กำหนดกำไรที่ต้องการ กำหนดราคาโดยพิจารณาจากการแข่งขันในตลาด		
48.	ความสำเร็จของธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) ขึ้นอยู่กับทักษะในการติดต่อและความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจ		
49.	การแนะนำผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าควรเน้นที่คุณลักษณะและคุณภาพเท่านั้น		
50.	หน้าที่หลักของผู้ประกอบธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) มี 2 อย่างคือ แนะนำผลิตภัณฑ์ และชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมธุรกิจ		

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	ใช่	ไม่ใช่
51.	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม มีชื่อย่อว่า SMEs		
52.	ขณะเรียนหนังสืออยู่ก็สามารถประกอบอาชีพอิสระได้		
53.	การทำงานที่ KFC จัดได้ว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ		
54.	การลงทุนกับเพื่อนชายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ ในวันหยุดก็จัดได้ว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ		
55.	การทำการค้าผ่านอินเทอร์เน็ตสามารถสร้างรายได้ได้จริง		

ตอนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง : ให้นักศึกษาอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วเลือกตอบข้อแล้วเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง / มากที่สุด	หมายถึง	สิ่งที่มีความสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย / มาก	หมายถึง	สิ่งที่มีความสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านมาก
ค่อนข้างเห็นด้วย / ปานกลาง	หมายถึง	สิ่งที่มีความสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านปานกลาง
ไม่เห็นด้วย / น้อย	หมายถึง	สิ่งที่มีความสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / น้อยที่สุด	หมายถึง	สิ่งที่มีความสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1.	อาชีพอิสระช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น					
2.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สุจริตและสังคมยอมรับ					
3.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเศรษฐกิจ ยุคปัจจุบัน					
4.	อาชีพอิสระมีระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัว					
5.	อาชีพอิสระสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจการ ได้ง่าย					
6.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทั้งรัฐบาลและเอกชน ให้ การสนับสนุน					
7.	อาชีพอิสระเป็นทางเลือกสำหรับผู้ว่างงาน					
8.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี					
9.	อาชีพอิสระสามารถสร้างรายได้ให้ตนเองและ ครอบครัว					
10.	อาชีพอิสระเหมาะสำหรับผู้ที่มีความคิด สร้างสรรค์เท่านั้น					
11.	อาชีพอิสระทำให้ข้าพเจ้ามีเวลาให้ครอบครัว มากขึ้น					
12.	อาชีพอิสระสามารถสร้างคนให้มีอนาคต					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความไม่แน่นอนในการประกอบอาชีพอิสระ					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจที่ได้เป็นเจ้านายตัวเอง					
15.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าเบื่อ					
16.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ประสบความสำเร็จยาก					
17.	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่ใคร ๆ มองว่าอาชีพอิสระเป็นหนทางสุดท้ายที่จะเลือกทำ					
18.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำได้ง่ายไม่ต้องใช้ความสามารถเท่าใด					
19.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ					
20.	ข้าพเจ้าชื่นชมคนที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพอิสระ					
21.	ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายเมื่อใคร ๆ รู้ว่าข้าพเจ้าประกอบอาชีพอิสระ					
22.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องพึ่งตนเอง					
23.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพอิสระเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ					
24.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระ					
25.	การประกอบอาชีพอิสระทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเสียศักดิ์ศรี					
26.	ข้าพเจ้าสามารถประกอบอาชีพอิสระได้					
27.	ข้าพเจ้ามักติดตามข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพอิสระอยู่เสมอ ๆ					
28.	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะประกอบอาชีพอิสระ					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29.	ถึงแม้ข้าพเจ้าจะมีงานประจำข้าพเจ้าก็จะทำอาชีพอิสระเป็นงานเสริม					
30.	เมื่อเห็นคนที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพอิสระข้าพเจ้าต้องการที่จะทำให้ได้ในแบบนั้น					
31.	ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ					
32.	อาชีพอิสระเป็นหนทางเลือกหนึ่งที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะทำหลังสำเร็จการศึกษา					
33.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพที่สามารถเป็นเจ้าของกิจการเอง					
34.	ข้าพเจ้าชอบคิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่					
35.	ข้าพเจ้ามักใช้เวลาว่างจากการเรียนฝึกฝนตนเองให้มีความชำนาญหรือมีทักษะในการประกอบอาชีพอิสระเพื่อไว้ในโอกาสข้างหน้า					
36.	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่เรียนมาสร้างรายได้บนอินเทอร์เน็ต					
37.	ข้าพเจ้ามีรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระจึงไม่ต้องรบกวนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนของมหาวิทยาลัยที่จะให้บัณฑิตประกอบอาชีพอิสระ

.....

ด้วยความขอบคุณจาก อ.ธันยพันธ์ ทองบุญตา
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล นางสาวธันยนันท์ ทองบุญตา

ตำแหน่งปัจจุบันอาจารย์ประจำ

สำนักกิจการนักศึกษา และหมวดศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

การศึกษา

ครุศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยครูเทพสตรี

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร